

**SERIKALI YA MAPINDUZI YA ZANZIBAR
HOTUBA YA WAZIRI WA KILIMO NA MALIASILI**

MHE. DKT. SIRA UBWA MAMBOYA (MBM)

**KUHUSU MAKADIRIO YA MAPATO NA MATUMIZI
YA FEDHA YA WIZARA YA KILIMO NA
MALIASILI YANAYOWASILISHWA KATIKA MFUMO WA
PROGRAMU (PBB) KWA MWAKA 2015/2016**

JUNI, 2015

HOTUBA YA WAZIRI WA KILIMO NA MALIASILI MHE. DKT. SIRA UBWA MAMBOYA (MBM) KUHUSU MAKADIRIO YA MAPATO NA MATUMIZI YA FEDHA YA WIZARA YA KILIMO NA MALIASILI YANAYOWASILISHWA KATIKA MFUMO WA PROGRAMU(PBB) KWA MWAKA 2015/2016

1. UTANGULIZI

- 1.1. Mheshimiwa Spika,** kwa ruhusa yako naomba kutoa hoja kwa Baraza lako Tukufu likae kama Kamati kwa ajili ya kupokea, kujadili na kupitisha Makadirio ya Mapato na Matumizi ya fedha ya Wizara ya Kilimo na Maliasili kwa kazi za Kawaida na kazi za Maendeleo kwa mwaka wa fedha 2015/2016 ambayo yanawasilishwa katika mfumo wa Programu (PBB).
- 1.2. Mheshimiwa Spika,** awali ya yote naomba kuchukua fursa hii kumshukuru Mwenyezi Mungu kwa kuibariki nchi yetu kuwa na amani, utulivu na kutuwezesha kufikia siku ya leo tukiwa wazima na wenye afya njema ili tuweze kujadili bajeti hii kwa ajili ya maendeleo ya wananchi wa Zanzibar ambao wengi wao ni wakulima.
- 1.3. Mheshimiwa Spika,** nachukua fursa hii kumpongeza kwa dhati Mheshimiwa Dk. Ali Mohamed Shein, Rais wa Zanzibar na Mwenyekiti wa Baraza la Mapinduzi kwa kusimamia vyema utekelezaji wa ILANI ya Uchaguzi ya CCM ya mwaka 2010 - 2015; katika kuendeleza kwa vitendo Mapinduzi ya kilimo yenye dhamira ya

kuwaendeleza wakulima na kuongeza tija katika Sekta ya Kilimo na Maliasili.

- 1.4. **Mheshimiwa Spika**, nawapongeza Viongozi Wakuu wa kitaifa Mhe. Maalim Seif Sharif Hamad, Makamu wa Kwanza wa Rais wa Zanzibar na Mhe. Balozi Seif Ali Iddi Makamu wa Pili wa Rais wa Zanzibar kwa juhudi zao za kuhamasisha na kutoa miongozo katika kuendeleza sekta ya kilimo.
- 1.5. **Mheshimiwa Spika**, napenda kuchukua fursa hii kuwashukuru Wajumbe wa Kamati ya Kudumu ya Baraza la Wawakilishi ya Fedha, Biashara na Kilimo. Aidha, napenda kumtakia rehema aliyekuwa Mwenyekiti wa Kamati hii Mheshimiwa Salmin Awadh Salmin, Mwakilishi wa Jimbo la Magomeni Mungu amuweke mahala pema peponi (Amin). Naishukuru Kamati hii kwa miongozo na ushauri iliyoipa Wizara ya Kilimo na Maliasili katika kufanikisha utekelezaji wa bajeti ya Wizara ya mwaka 2014/2015. Pia, tunaishukuru Kamati kwa maelekezo yao walivyotupa katika maandalizi ya bajeti ya Wizara ya mwaka 2015/2016. Napenda kulihakikishia Baraza lako Tukufu kwamba, maoni, ushauri na mapendekezo ya Kamati yamezingatiwa katika bajeti hii .
- 1.6. **Mheshimiwa Spika**, napenda kuchukua fursa hii kukupongeza wewe binafsi, pamoja na wajumbe wote wa Baraza lako Tukufu kwa michango na miongozo katika kusimamia utekelezaji wa bajeti ya Wizara ya Kilimo na Maliasili kwa kipindi chote cha miaka mitano.

2. UKUAJI NA MCHANGO WA SEKTA YA KILIMO KATIKA PATO LA TAIFA

2.1. Mheshimiwa Spika, Sekta ya Kilimo bado inaendelea kuwa ni tegemeo kwa uchumi wa Zanzibar, ambapo inatoa mchango mkubwa katika kujikimu kimaisha na kupatikana kwa chakula na lishe bora. Mchango wa sekta hii katika **Pato la Taifa kwa mwaka 2014 limeshuka kutoka asilimia 30.4 ya mwaka 2013 hadi kufikia asilimia 27.9 mwaka 2014.** Hali hii imesababishwa na kushuka kwa mchango wa sekta ndogo ya mazao kutoka asilimia 19.4 mwaka 2013 hadi kufikia asilimia 15.9 mwaka 2014. Aidha, inakadiriwa kuwa zaidi ya asilimia 70 ya wananchi wa Zanzibar wanategemea sekta hii kwa kuwapatia ajira na mapato.

2.2. Mheshimiwa Spika, mwaka 2014 ukuaji wa Sekta ya Kilimo umeshuka kidogo kwa asilimia 0.4, kutoka wastani wa asilimia 13.2 ya mwaka 2013. Miongoni mwa sababu zilizochangia ushukaji wa ongezeko hilo ni kupungua kwa eneo lililolimwa la uzalishaji kutoka ekari 94,701 mwaka 2013 hadi ekari 87,944 mwaka 2014. Sababu nyengine ni hali mbaya ya hewa.

2.3. HALI YA UZALISHAJI

2.3.1. Mheshimiwa Spika; takwimu zinaonesha kupanda kwa mavuno kwa baadhi ya mazao ya kilimo ikilinganishwa na mwaka 2013. Zao la viazi vidogo limepanda kutoka tani 53,656.61 mwaka 2013 hadi kufikia tani 65,136.61

mwaka 2014, Mananasi kutoka tani 11,583.00 mwaka 2013 hadi kufikia tani 13,258.50 mwaka 2014 pamoja na mazao ya mboga na matunda kutoka tani 7,754.24 mwaka 2013 hadi kufikia tani 14,442.43 mwaka 2014 inayojumuisha na matikiti tani 8,293.00. Hali hii imetokana na wakulima walio wengi kulima mazao ya mboga na matunda ambayo ni ya muda mfupi na tija ya haraka pamoja na huduma zinazotolewa na sekta binafsi zikiwemo Taasisi ya Wazalishaji wa mazao ya mboga, matunda na maua-Tanzania Horticultural Association (TAHA) na Kampuni ya Zanzibar Agricultural Investment and Development (ZAIDI) ambayo inajihusisha na utoaji wa taaluma na vifaa vya umwagiliaji maji kwa njia ya matone pamoja na mradi wa Tanzania Agricultural Productivity Project (TAPP) ambao pia unatoa huduma katika kilimo cha mboga na matunda.

2.3.2. Mheshimiwa Spika, msimu wa kilimo wa mwaka 2013/2014 takwimu zinaonesha pia kushuka kwa mavuno kwa baadhi ya mazao ikiwemo karafuu ambayo imeshuka kutoka tani 5,280 mwaka 2013 hadi kufikia tani 4,153 2014, mpunga kutoka tani 33,655 mwaka 2013 hadi tani 29,564 mwaka 2014, muhogo kutoka tani 164,332.29 mwaka 2013 hadi tani 158,703.55 mwaka 2014 na ndizi kutoka tani 68,357.60 mwaka 2013 hadi kufikia tani 57,437.42 mwaka 2014. Hali hii imetokana na kupungua kwa eneo linalolimwa, maradhi na wakulima kutumia mbegu za asili (**Kiambatisho Nam. 1**).

2.4. KILIMO CHA MAWENI

2.4.1. Mheshimiwa Spika, Wizara ya Kilimo na Maliasili imekuwa ikiongeza nguvu katika kuendeleza kilimo cha maweni ikiwemo kilimo cha ndimu, mbaazi, mtama, uwele na viazi vikuu ikiwa ni mazao ya chakula na biashara jambo ambalo limewapa wakulima tija ya haraka na kipato kizuri. Aidha, Wizara inaendelea kushajiisha jamii katika uhifadhi na matumizi endelevu ya maliasili katika maeneo ya hifadhi ya wananchi, kwa kuthamini mchango mkubwa unaotolewa na jumuiya hizo kwa kuhifadhi maliasili na kubuni mbinu mbadala za kupunguza uharibifu wa rasilimali za misitu.

3. UTEKELEZAJI WA MALENGO YA WIZARA KWA MWAKA WA FEDHA 2014/2015

3.1. Mheshimiwa Spika, kwa mwaka wa fedha 2014/2015, Wizara ya Kilimo na Maliasili imeendelea kusimamia na kutekeleza malengo ya Dira ya 2020, ILANI ya Uchaguzi ya CCM 2010 – 2015, Mkakati wa Kukuza Uchumi na Kupunguza Umaskini (MKUZA II), Malengo ya Milenia (MDGs), Mipango na Mikakati ya Kisekta pamoja na Mpango wa Mageuzi ya Sekta ya Kilimo (ATI).

3.2. Mheshimiwa Spika, utekelezaji wa malengo ya Bajeti ya Wizara ya Kilimo na Maliasili kwa mwaka wa fedha 2014/2015 yalitekelezwa kwa ufanisi kabisa:

3.3. MAPATO NA MATUMIZI YA FEDHA KWA MWAKA 2014/2015

3.3.1. Mheshimiwa Spika, Wizara ya Kilimo na Maliasili kwa mwaka wa fedha 2014/2015 ilikadiriwa kukusanya mapato ya **Tsh. 845,000,000**. Hadi kufikia Aprili, 2015 Wizara imekusanya jumla ya **Tsh. 889,250,360** sawa na asilimia 108 ya malengo ya ukusanyaji. **(Kiambatisho Nam. 2)**

3.3.2. Mheshimiwa Spika, kwa mwaka wa fedha 2014/2015 Wizara ilikadiriwa kutumia jumla ya **Tsh. 23,597,479,400**. Kati ya fedha hizo, **Tsh. 13,331,000,000** ni matumizi ya kazi za kawaida. Kwa kazi za maendeleo iliidhinishiwa jumla ya **Tsh. 9,839,479,400** na Ruzuku Chuo cha Kilimo Kizimbani ni **Tsh. 427,000,000**. Hadi kufikia Aprili, 2015, fedha zilizopatikana kwa kazi za kawaida ni **Tsh. 9,923,574,352** sawa na asilimia **72**. Kwa miradi ya maendeleo Wizara imepata **Tsh. 5,839,168,957** sawa na asilimia **60**. Ruzuku kwa Chuo cha Kilimo Kizimbani ni **Tsh. 193,476,924** sawa na asilimia **45**. **(Kiambatisho Nam 3 na 4).**

3.3.3. Mheshimiwa Spika, Wizara ya Kilimo na Maliasili kwa mwaka wa fedha 2014/2015 imepata mafanikio yafuatayo:

- **Wizara imeotesha jumla ya miche 627,250 ya mikarafuu (Unguja 304,150 na Pemba 323,100) sawa na asilimia 63 ya lengo;**

- Miche ya misitu 1,027,685 (Unguja 882,385 na Pemba 145,300), miche ya matunda na viungo 261,583 (Unguja 220,915 na Pemba 40,667) imeoteshwa;
- Pembejeo za kilimo cha mpunga, kwa msimu wa masika 2015 jumla ya ekari 16,197 (Unguja 5,608 na Pemba 10,589) zimeshachimbuliwa, mbolea tani 750 (TSP tani 150 na UREA tani 600), dawa ya kuulia magugu lita 15,000 pamoja na mbegu ya mpunga tani 114 zimenunuliwa kwa ajili ya kusambazwa kwa wakulima kwa bei ya ruzuku;
- Kukamilika ujenzi wa miundombinu katika bonde la Umwagiliaji maji liliopo Makombeni ambapo ekari 22.5 zimelimwa na kunufaisha wakulima 120.
- Kutayarisha michoro ya miundombinu ya umwagiliaji maji katika mabonde ya Makwararani, Mlemele, Kibokwa, Kilombero na Cheju.
- Ujenzi wa tuta la kuzuia maji ya bahari yasiingie katika maeneo ya kilimo huko Koowe unaendelea vizuri. Jumla ya mita 800 zimekamilika sawa na wastani wa asilimia 70 ya kazi.
- Ujenzi wa Barabara za maeneo ya kilimo Unguja na Pemba umeanza na umewekewa kifusi kilomita 20.8,
- Wizara imekamilisha mapitio ya Sera, Sheria na Mpango wa Muda Mrefu wa Matumizi ya Misitu.
- Mipango 50 ya usimamizi wa misitu ya jamii imekamilika na kuchapishwa katika Gazeti la Serikali.
- Mipango Mikakati wa Chuo cha Kilimo cha Kizimbani na Taasisi ya Utafiti wa Kilimo Zanzibar imekamilika.

- Wizara imefanikiwa kununua mtambo wa kukamulia mafuta ya alizeti wenye uwezo wa kukamua tani 6.5 za alizeti kwa siku. Sambamba na utoaji wa mafunzo maalum ya ukamuaji kwa wakulima na watendaji wa Wizara. Aidha, kwa mwaka huu tani tatu za mbegu ya alizeti ambayo itapandwa katika ekari 3,000 (1,500 maeneo ya juu na 1,500 mabondeni baada ya kuvuna mpunga) Unguja na Pemba zimenunuliwa.
- Jumla ya lita 422 za mafuta ya alizeti yamekamuliwa na kilo 863 za mashudu zimepatikana kutokana na alizeti iliyozalishwa.
- Mfumo wa Ufuatiliaji na Tathmini (M&E Framework) pamoja na mpango mpya wa ukusanyaji wa takwimu za Kilimo na Maliasili umekamilika na umeanza kutumika.
- Mashirikiano na taasisi binafsi zinazojihusisha na kilimo cha mboga na matunda nchini zikiwemo Zanzibar Agricultural Investment and Development Inc (ZAIDI) ya Zanzibar, Tanzania Horticultural Association (TAHA) ya Tanzania Bara zimeendelea na Tanzania Agriculture Productivity Program (TAPP), Feed the Future (USAID), Ubalozi wa Norway, Pemba Foundation Program, European Union na wengineo yamefanyika.
- Wizara pia imeendeleza mahusiano pamoja na kupanua wigo huo na Wakala wa Mbegu - Tanzania (ASA), MVIWATA, Comparative Africa Rice Initiatives (CARI), Zamzam Irrigation Infrastructure Company ya Marekani.

- Wanafunzi 91 wamehitimu Chuo cha Kilimo Kizimbani (24 Diploma, 67 Cheti). Wahitimu 7 tayari wamejiunga na vyuo vikuu Tanzania Bara. Aidha, wanafunzi 194 wanaendelea na mafunzo (Diploma 49 na Cheti 145).
- Jumla ya hekta 110 zimepandwa miti katika mashamba ya Serikali na maeneo yaliyochimbwa mchanga.

3.3.4. Mheshimiwa Spika, utekelezaji wa kazi za Wizara ya Kilimo na Maliasili kupitia Idara na Taasisi zake ulikuwa kama ifuatavyo:

3.4. IDARA YA MIPANGO, SERA NA UTAFITI

3.4.1. Mheshimiwa Spika, majukumu ya Idara hii ni kusimamia na kuratibu Sera, Sheria, Mikakati, Mipango ya Maendeleo na Utafiti. Idara pia inaratibu mashirikiano ya Wizara na taasisi za ndani na nje ya nchi ikiwemo Washirika wa Maendeleo na Sekta Binafsi.

3.4.2. MALENGO YA IDARA KWA MWAKA 2014/2015

3.4.2.1. Mheshimiwa Spika, kwa mwaka wa fedha wa 2014/2015 Idara imelenga kutekeleza yafuatayo:

- Kuipitia Sera ya Kilimo, kukamilisha Sheria ya Uhifadhi na utibabu wa mimea;
- Kutoa nakala 2,000 za Jarida la Mkulima na kuzisambaza kwa wadau wote;

- Kufanya tafiti za kijamii, kiuchumi ili kukabiliana na changamoto zinazojitokeza katika jamii katika uzalishaji na tija;
- Kuimarisha mfumo wa ukusanyaji takwimu muhimu za kijamii na kiuchumi katika sekta ya kilimo ikiwemo uzalishaji na masoko ya mazao ya chakula na biashara, uchambuzi na utoaji wa taarifa juu ya matukio muhimu ya Wizara.
- Kuimarisha mashirikiano kati ya Wizara na taasisi za ndani, kikanda na nje ya nchi pamoja na kushiriki katika vikundi kazi vya kitaifa, mikutano na makongamano ya Kitaifa, Kikanda na Kimataifa;
- Kukamilisha mapitio ya tafiti zilizowasilishwa pamoja na uchapishaji wa Toleo la tatu la Utafiti wa Kilimo (3rd Annual Agricultural Research Proceeding).
- Kuratibu na kusimamia miradi inayotekelezwa na Wizara ya Kilimo na Maliasili.

3.4.3. UTEKELEZAJI WA MALENGO YA MWAKA 2014/2015

3.4.3.1. Mheshimiwa Spika, mwaka wa fedha 2014/2015 Idara imetekeleza malengo yake kama ifuatavyo:

- Utayarishaji wa Sheria mpya ya Pembejeo na matayarisho ya mapitio ya Sera ya Kilimo yamefanyika. Sheria ya Utibabu na Uhifadhi wa Mimea bado ipo kwa Mwanasheria Mkuu wa Serikali kwa kupata maoni. Aidha, mafunzo ya siku tatu kwa watafiti, wakulima na wanasheria 25 juu ya utekelezaji wa Sheria ya Haki miliki kwa wagunduzi wa mbegu mpya (PBR) yamefanyika.

- Nakala 1,000 za Jarida la mkulima zimechapishwa na kusambazwa kwa wadau wa kilimo pamoja na vipindi 3 vya kuelemba jamii kupitia TV na 6 vya Redio vimetayarishwa.
- Utafiti wa mazao ya mboga na matunda katika soko la kitalii nchini umeanza kwa ukusanyaji wa takwimu kwa Unguja na Pemba. Utafiti na ukusanyaji wa taarifa za uzalishaji wa ndizi katika Wilaya za Wete, Micheweni na Mkoani kwa lengo la kutathmini ununuzi wa zao hilo kutoka kwa wakulima na wasafirishaji kutoka Pemba kwenda Unguja unaendelea.
- Mfumo mpya wa Ufuatiliaji na Tathmini wa Wizara pamoja na mfumo wa ukusanyaji wa takwimu za Kilimo na Maliasili umetayarishwa. Mafunzo ya ujazaji wa fomu za takwimu kwa mabwana/mabibi shamba 189 Unguja na Pemba yamefanyika. Aidha, kitengo cha takwimu kimeimarishwa kwa kununuliwa kompyuta 3 (2 Unguja na 1 Pemba).
- Mashirikiano kati ya Wizara na taasisi za ndani, kikanda na nje ya nchi yamefanyika baina ya USAID, EPINAV, KOICA, Bunge la Norway, IFAD, AfDB na Tume ya Mipango Zanzibar, Milele Foundation, AVRDC, VSO na CARI;
- Jumla ya maandiko ya tafiti 12 yamekusanywa na matayarisho ya uchapishaji wa toleo la Tatu la Tafiti (**3rd Research Proceeding**) yanaendelea. Aidha, mapitio ya Sekta ya Kilimo (Agriculture Sector Review na Public Expenditure Review) kwa mwaka 2013 yamefanyika.

3.4.3.2. **Mheshimiwa Spika**, kwa mwaka 2014/2015 Idara iliendelea kusimamia utekelezaji wa programu tatu na mradi mmoja pamoja kama ifuatavyo:

- Programu ya Kuimarisha Miundombinu ya Masoko ya Kilimo na kuongeza Thamani ya Mazao (MIVARF) (Kiambatisho Nam. 5).
- Mradi wa Usarifu wa Mazao (Kiambatisho Nam. 6).
- Programu ya Kuimarisha Huduma za Kilimo–ASDP-L, (Kiambatisho Nam.7).

3.4.3.3. **Mheshimiwa Spika**, Kwa mwaka wa fedha 2014/2015 idara iliombewa jumla ya **Tsh. 377,129,000** kutoka Serikalini, hadi kufikia mwezi wa Aprili, 2015 Idara imepatiwa jumla ya **Tsh. 252,165,273** (Mishahara **Tsh. 146,497,600** sawa na asilimia 83 na matumizi mengineyo **Tsh. 105,667,673** sawa na asilimia 53).

3.5. IDARA YA UENDESHAJI NA UTUMISHI

3.5.1. **Mheshimiwa Spika**, Idara hii ina jukumu la kusimamia rasilimali watu na kutoa huduma za utawala katika Wizara, ikiwa ni pamoja na masuala ya ajira, mafunzo, maslahi ya wafanyakazi na uwekaji wa kumbukumbu. Aidha, Idara inaratibu masuala mtambuka kama Ukimwi, jinsia, kusimamia utunzaji na uhifadhi wa mali za Serikali, utoaji wa huduma za manunuzi na uhifadhi wa vifaa.

3.5.2. MALENGO YA MWAKA 2014/2015

3.5.2.1. Mheshimiwa Spika, Kwa mwaka wa 2014/2015 Idara imepanga kutekeleza malengo yafuatayo:

- Kuendelea na uhakiki wa mali za Serikali zilizo katika Wizara ya Kilimo na Maliasili na kuzipatia hati miliki;
- Kuwajengea uwezo wa kitaaluma wafanyakazi 20 Unguja na Pemba.
- Kusimamia maslahi ya wafanyakazi na kuwawekea mazingira mazuri ya kazi;
- Kuratibu ukusanyaji wa mapato ambayo yanakadiriwa kuwa ni Tsh 845,000,000;
- Kuhakiki wafanyakazi wa Wizara Pemba kwa kutumia mfumo wa Data base.

3.5.3. UTEKELEZAJI WA MALENGO 2014/2015

3.5.3.1. Mheshimiwa Spika, kwa mwaka wa fedha wa 2014/2015 Idara imetekeleza malengo yake kama ifuatavyo:

- Jumla ya wafanyakazi 100 wanaendelea na masomo katika vyuo na fani tofauti;
- Mafunzo ya Sheria ya manunuzi Na. 9 ya mwaka 2005 kwa wajumbe wa Bodi ya Zabuni na Kitengo cha Manunuzi (PMU) yamefanyika.
- Mafunzo ya uelimishaji Rika, Sheria Na. 2 ya Utumishi wa Umma na mafunzo ya utengenezaji wa Nominal Roll ya Wizara yametolewa kwa wafanyakazi husika.

- Mafunzo pia yametolewa kwa maafisa wa ukusanyaji mapato, uwekaji kumbukumbu na watunzaji ghala.
- Utaratibu wa kuyapatia hati miliki maeneo na majengo ya Wizara umefanyika kwa maeneo ya Bonde la Cheju, Kibonde Mzungu, Taasisi ya Utafiti wa Kilimo Kizimbani, eneo la Kibokwa na Nyumba iliyopo Migombani;
- Jumla ya wafanyakazi 36 wamestaafu na kupatiwa stahiki zao;
- Wafanyakazi 25 (Wanaume 19 na Mwanamke 6) wamekwenda likizo bila ya malipo.
- Jumla ya wafanyakazi 37 wakiwemo Mabwana/mabibishamba 37 na 11 kada nyenginezo wameajiriwa kwa mwaka wa fedha 2014/2015.
- Jumla ya mapato ya **Tsh. 889,250,360** sawa na asilimia 105 yamekusanywa kutoka vyanzo vya Wizara.

3.6. Mheshimiwa Spika, kwa mwaka wa fedha 2014/2015 Idara iliombewa **Tsh. 1,543,027,000** hadi kufikia mwezi wa Aprili, 2015 Idara imepatiwa jumla ya **Tsh 1,223,550,520** (Mishahara **Tsh. 689,340,450** sawa na asilimia 79 na matumizi mengineyo **Tsh. 534,210,070** sawa na asilimia 53).

3.7. IDARA YA KILIMO

3.7.1. Mheshimiwa Spika, Idara hii ina majukumu ya kusimamia maendeleo ya uzalishaji wa mazao ya chakula na biashara, kutoa elimu ya uzalishaji na ushauri wa

kitaalam, upatikanaji na usambazaji wa pembejeo na zana za kilimo kwa wakulima pamoja na utibabu wa mimea na ukaguzi wa mazao yanayosafirishwa na kuingizwa nchini.

3.7.2. MALENGO KWA MWAKA 2014/2015

3.7.2.1. Mheshimiwa Spika, kwa mwaka wa fedha 2014/2015, Idara ililenga kutekeleza mambo yafuatayo:

- Kutoa mafunzo ya muda mfupi juu ya mbinu shirikishi za kilimo bora kwa mabibi na mabwanashamba 140 (90 Unguja na 50 Pemba).
- Kuendeleza kazi ya usambazaji wa dawa katika mitego 21,615 ya kunasia nzi waharibifu wa matunda pamoja na kununua mitego mipya 500 na kutoa mafunzo kwa kutumia mbinu mchanganyiko Unguja na Pemba.
- Kuendeleza kazi za Karantini na ukaguzi wa mazao yanayoingia na kutoka nje ya nchi ikiwemo karafuu kwa ajili ya usafirishaji na kutoa ushauri wa kitaalam kwa wakulima.
- Kuzalisha tani 350 kutoka kwa wakulima na kununua tani 150 ya mbegu ya mpunga kutoka T/Bara na kuzalisha tani 5 za mbegu ya mahindi, 2 za mtama na tani 8 za jamii ya kunde katika kituo cha uzalishaji mbegu Bambi na mashamba ya JKU.
- Kutoa huduma za kilimo cha matrekta kwa kutengeneza matrekta 29 na zana zake (10 Pemba na Unguja 19).

- Kuwaelimisha wakulima 1,500 juu ya mbinu za kilimo bora kwa kupitia Mabwana/Mabibishamba, skuli za wakulima na jumuaia zao.
- Kununua na kusambaza tani 750 za mbolea (TSP tani 150 na UREA tani 600) na lita 20,000 za dawa ya kuulia magugu.

3.7.3. UTEKELEZAJI WA MALENGO YA 2014/2015

3.7.3.1. Mheshimiwa Spika, kwa mwaka wa fedha 2014/2015, Idara imetekeleza kazi zake kama ifuatavyo:

- Mafunzo ya muda mfupi juu ya mbinu shirikishi za kilimo bora kwa mabibi na mabwana shamba 178 (Unguja 103 na Pemba 75) yametolewa; (wanawake 57 na wanaume 121);
- Mitego mipya 2,000 na dawa lita 400 ya kunasia nzi waharibifu wa matunda imenunuliwa. Mitego 3,530 imebadilishiwa dawa na kusambazwa kwa wakulima Unguja na Pemba; Pia wakulima katika Shehia 156 wamepatiwa mafunzo ya utengenezaji wa mitego ya nzi waharibifu wa matunda kwa kutumia chupa za maji ya kunywa;
- Jumla ya tani 14 za karafuu na tani 325 za mwani zimekaguliwa na kusafirishwa nje ya nchi, tani 1,584 za mazao ya chakula kutoka Tanzania Bara na tani 9,958 za mazao ya chakula kutoka nje ya nchi zimekaguliwa;
- Tani 159 za mbegu ya mpunga zimenunuliwa na kusambazwa kwa wakulima;

- Jumla ya matrekta 31 na zana zake (12 Pemba na Unguja 19) yalifanyiwa matengenezo ya kawaida;
- Jumla ya tani 750 za mbolea (TSP tani 150 na UREA tani 600) na lita 15,000 za dawa ya kuulia magugu zimenunuliwa na kusambazwa kwa wakulima.

3.7.3.2. **Mheshimiwa Spika**, kwa mwaka wa fedha 2014/2015 idara iliombewa jumla ya **Tsh. 4,802,444,000** kutoka Serikalini. Hadi kufikia Aprili, 2015 Idara imepatiwa jumla ya **Tsh. 3,504,258,830** (Mishahara **Tsh. 1,847,919,550** sawa na asilmia 79 na matumizi mengineyo **Tsh. 165,339,280** sawa na asilimia 67).

3.8. TAASISI YA UTAFITI WA KILIMO

3.8.1. **Mheshimiwa Spika**, Taasisi ya Utafiti wa Kilimo ina jukumu la kubuni, kupanga na kutekeleza kazi za utafiti katika sekta za Kilimo na Maliasili na kutoa matokeo yake kwa walengwa wakiwemo wakulima, wanafunzi na wadau wengine. Taasisi ya Utafiti wa Kilimo inajumuisha vituo vyote vya utafiti vilivyo ndani ya sekta ya kilimo na Maliasili.

3.8.2. MALENGO YA TAASISI YA UTAFITI KWA MWAKA 2014/2015

3.8.2.1. **Mheshimiwa Spika**, Kwa mwaka wa fedha 2014/2015, Taasisi ililenga kutekeleza mambo yafuatayo:

- Kuanzisha na kuendeleza tafiti za mbegu na mbinu mpya za uzalishaji wa mazao makuu ya chakula na

biashara yakiwemo nazi, mpunga, mazao ya mizizi, migomba, mboga na matunda.

- Kukarabati maabara ya mazao ya Matangatuani, majengo ya uchunguzi wa mimea (screen house) na kujenga uzio katika maabara mpya ya utafiti wa mpunga ilioko Kizimbani.
- Kukamilisha Mpango Mkakati wa miaka kumi (2015-2025) na utayarishaji wa Kanuni za Sheria ya Taasisi ya Utafiti wa Kilimo ili kuweka mazingira mazuri katika utekelezaji wa kazi za utafiti.

3.8.3. UTEKELZAJI WA MALENGO KWA MWAKA 2014/15

3.8.3.1. Mheshimiwa Spika, Kwa mwaka wa fedha wa 2014/2015, Taasisi imetekeleza malengo yake kama ifuatavyo:

- Tafiti tatu zenye kujumuisha mbegu 56 mpya za mpunga zimeanzishwa na tafiti nyengine 3 zimeendelezwa kwa lengo la kupata mbegu zenye uzalishaji mzuri na zenye kustahamili maradhi na wadudu;
- Kukamilika kwa kazi ya uzalishaji ya mbegu tani 6.7 aina ya SUPA BC kwa ajili ya utafiti na kuisambaza kwa wakulima kwa kushirikiana na Mradi wa NAFKA;
- Wakulima 2,000 (Unguja 1,300 na Pemba 700) wamepatiwa mafunzo juu ya mbinu bora za uzalishaji wa zao la mpunga chini ya mradi wa NAFKA;

- Majaribio ya aina mpya za mbolea ya YaraMilla (ya kupandia) na UDP (ya kukuzia) yamefanyika katika maeneo matatu Pemba moja na Unguja mawili;
- Majaribio matano ya mbegu bora za muhogo yamefanyika kwa kushirikiana na wakulima 120 wa Unguja na Pemba;
- Majaribio ya mbegu za viazi vitamu vyenye viini lishe yamefanyika katika maeneo ya Kiliombero, Kizimbani, Bambi, Matangatuani na Makangale. Matokeo ya utafiti huo yanaonesha kwamba mbegu mbili kati ya 10 zina uwezo wa kutoa hadi tani 15 kwa hekta moja na zinastahamili wadudu na maradhi na hivyo kupendekezwa kwa wakulima kwa uzalishaji;
- Tafiti nne za matumizi ya aina tofauti ya mbolea ya samadi kwa mazao ya mboga yakiwemo tungule, mchicha, bilingani na bamia zimefanyika katika kituo cha Matangatuani, tafiti hizo zinaendelea;
- Utafiti wa ukuaji wa miche ya mikarafuu kwa kutumia udongo tofauti unaendelea katika kituo cha utafiti cha Matangatuani;
- Ukarabati wa mfumo wa maji katika Kituo cha Utafiti Matangatuani umefanyika sambamba na kununua na kufunga kifaa cha uchunguzi wa udongo (soil sample testing kits);
- Mpango Mkakati wa miaka mitano wa Taasisi ya Utafiti umekamilika.

3.8.3.2. Mheshimiwa Spika, Kwa mwaka wa fedha 2014/15, Taasisi iliombewa jumla ya **Tsh. 1,221,269,000** kwa kazi za kawaida na jumla ya **Tsh. 300,000,000** kwa

kazi za maendeleo. Hadi kufikia mwezi wa Aprili, 2015 imepata Tsh. **976,523,880** (Mishahara Tsh. **940,189,300** sawa na asilmia 81 na matumizi mengineyo Tsh. **36,334,580** sawa na asilimia 57) na Tsh. **20,000,000** sawa na asilimia 6.6 kwa kazi za maendeleo zimepatikana.

3.9. CHUO CHA KILIMO KIZIMBANI

3.9.1. Mheshimiwa Spika, Chuo cha Kilimo Kizimbani kina jukumu la kutoa mafunzo katika fani za kilimo, malasili na mifugo katika ngazi tofauti.

3.9.2. MALENGO KWA MWAKA 2014/2015

3.9.2.1. Mheshimiwa Spika, katika mwaka wa fedha 2014/2015, Chuo kimeleza kutekeleza kazi zifuatazo:

- Kutoa mafunzo kwa wanafunzi 184, ngazi ya Cheti 135 na Diploma 49;
- Kuendelea na kazi za ujenzi wa dakhalia moja yenye ghorofa 4 yenye uwezo wa kutumiwa na wanafunzi 500 wa kike kwa wakati mmoja;
- Kufanya ukarabati wa dakhalia mbili;
- Kutoa mafunzo ya kilimo bora cha mpunga wa umwagiliaji maji katika bonde moja kwa kushirikiana na Mradi wa TANRICE II.

3.9.3. UTEKELEZAJI WA MALENGO YA MWAKA 2014/2015

- Jumla ya wanafunzi 168 (Cheti 130 na Diploma 38) wanaendelea na masomo;
- Ujenzi wa dakhalia ya wanafunzi wa kike umeshaanza na unaendelea;
- Ukarabati wa dakhalia mbili (ya wanafunzi wa kike na wa kiume) umeshafanyika;
- Mafunzo ya kilimo bora cha mpunga wa Umwagliaji maji na kutegemea mvua yamefanyika kwa wakulima 81 na mabwana/bibi shamba 40 kwa kushirikiana na Mradi wa TANRICE II kwa ufadhili wa JICA na Mradi wa NAFKA kwa ufadhili wa USAID.

3.9.3.1. **Mheshimiwa Spika**, katika mwaka huu wa fedha 2014/2015 kwa kushirikiana na mradi wa EPINAV, Chuo kimeweza kutekeleza kazi zifuatazo:

- Mpango Mkakati wa miaka 10 umekamilika;
- Huduma za maktaba zimeimarishwa kwa kuwekwa huduma za mtandao;
- Tafiti mbili za kunenepesha mbuzi na kondoo zimefanyika. Aidha, utafiti umeonesha malisho kwa kutumia dagaa, mashudu ya nazi na unga wa makapi ya mpunga unanepesha mbuzi (unaongeza nyama na maziwa);
- Ziara za kimasomo kwa wafanyakazi wa Chuo cha Kilimo Kizimbani zimefanyika baina ya Chuo cha Kilimo - Sokoine, Vyuu vya Kilimo na Mifugo vya Tanzania Bara zimefanyika, University of Life Sciences, Taasisi inayotoa Huduma za Kujitolea ya Norway.

- 3.9.3.2. **Mheshimiwa spika**, Chuo cha Kilimo kinaendelea kuwajengea uwezo walimu na wafanyakazi wake kwa kushirikiana na washirika wa maendeleo. Jumla ya Walimu wanne wanaendelea na masomo ya Shahada ya pili na Mwalimu mmoja anendelea na Shahada ya tatu katika Chuo Kikuu cha Kilimo Sokoine, wafanyakazi wanne wanaendelea na masomo ya Diploma katika Vyuoto tofauti.
- 3.9.3.3. **Mheshimiwa Spika**, Chuo kwa kushirikiana na Chuo cha SJH Norway kinaendelea kubadilishana walimu wawili kwa kila Chuo ambao watafanya kazi za kujitolea kwa muda wa mwaka mmoja. Mradi huu wa ushirikiano utakua wa miaka mitatu ambapo jumla ya walimu sita kutoka katika kila Chuo watapata fursa ya kushiriki. Kwa mwaka wa fedha 2014/15, walimu wawili wamekweda Norway kwa ajili ya program hiyo.
- 3.9.3.4. **Mheshimiwa Spika**, kwa mwaka wa fedha 2014/2015, Chuo kiliombewa **Tsh. 427,000,000** kama Ruzuku na **Tsh. 100,000,000/=** kwa kazi za maendeleo. Hadi kufikia Aprili, 2015, Chuo kimepatiwa ruzuku ya **Tshs. 193,476,924** sawa na asilimia **45** ya makadirio. Kwa kazi za maendeleo Chuo kimepatiwa **Tsh.15,000,000** sawa na asilimia **15** ya makadirio.

3.10. IDARA YA MISITU NA MALIASILI ZISIZOREJESHEKA:

3.10.1. Mheshimiwa Spika, Sekta hii ina jukumu la kuwashirikisha wananchi kutunza na kuendeleza rasilimali za misitu na wananyama pori na kusimamia ukusanyaji wa mapato yatokanayo na mazao ya misitu.

3.10.2. MALENGO KWA MWAKA 2014/2015

- Kuotesha miche 1,000,000 ya misitu na miche 500,000 ya matunda na viungo katika vitalu vya serikali na kuzalisha miche 1,000,000 ya mikarafuu;
- Kupanda miti ya misitu eneo la hekta 300 katika mashamba ya Serikali, hekta 40 za mikoko na kilomita 60 katika maeneo ya barabarani;
- Kukamilisha mipango shirikishi ya matumizi endelevu ya maliasili zisizorejesheka katika Wilaya za Kaskazini 'A', 'B' na Kati kwa Unguja na Wilaya za Mkoani na Wete kwa Pemba;
- Kukamilisha na kutekeleza mpango wa kujikinga na matukio ya moto kwenye misitu ya Serikali na jamii;
- Kuimarisha na kuendeleza ufugaji nyuki wa kisasa kwa lengo la kuongeza uzalishaji wa asali, kuoengeza kipato kwa wanajamii na utunzaji wa misitu katika maeneo yanayozunguka misitu ya hifadhi ya asili;
- Kufanya tathmini ya akiba ya mchanga na kujua mahitaji kwa mwaka;
- Kuendeleza uhifadhi na kuimarisha utalii endelevu katika hifadhi za misitu;
- Kuifanyia marekebisho Sheria ya Misitu;

- Kuyatambua na kutayarisha mpango wa usimamizi wa mashamba ya Serikali pamoja na eka tatu.

3.10.3.UTEKELEZAJI WA MALENGO KWA MWAKA 2014/2015

3.10.3.1. Mheshimiwa Spika, utekelezaji wa kazi kwa mwaka wa fedha 2014/2015 ni kama ifuatavyo:

- Miche 2,076,397 imeoteshwa katika vitalu vya Serikali, mikarafuu 692,372 (Unguja 317,530 na Pemba 374,842), miche ya misitu 1,089,140 (Unguja 917,140 na Pemba 172,000) na miche ya matunda na viungo ni 294,885 (Unguja 230,385 na Pemba 64,500);
- Hekta 110 zimepandwa miti katika mashamba ya Serikali (Chaani, Dunga na Masingini) na maeneo yaliyochimbwa mchanga. Aidha, hekta 98.5 zimepandwa miti ya mikoko katika maeneo yaliyo wazi;
- Mikutano ya ndani ya maandalizi ya mpango mkakati wa utekelezaji ilifanyika Unguja na Pemba ambapo 'Mpango' wa pamoja wa utekelezaji umeandaliwa tayari kwa utekelezaji;
- Mpango wa kujikinga na matukio ya moto umetayarishwa, uchimbaji wa visima 11 katika maeneo ya Jozani na Ghuba ya Chwaka, Jambiani-Muyuni na Kiwengwa-Pongwe umekamilika pamoja na ununuzi wa vifaa vya uzimaji wa moto. Aidha, Idara ilichukua juhudi za uzimaji wa moto uliotokea maeneo ya Jozani, Kiwengwa-Pongwe, Dunga, Kichwele na Ngezi Vumawimbi ambapo jumla ya hekta 93.2 zimeathirika;

- Ufuatiliaji na ukusanyaji wa takwimu za ufugaji wa nyuki umefanyika katika Shehia za Kianga, Dole, Kizimbani na Bububu. Aidha, mafunzo ya njia bora za uzalishaji wa asali yametolewa pamoja na kuwapatia mizinga 35 wanajamii;
- Utalii wa kimazingira umeweza kuwapatia Dola za kimarekani 5,800 wanajumuiya wa Shehia za Mtende na Muyuni kwa uwindaji wa Paa nunga wawili, Ngombo vidole vinne, Hondo hondo, Kima mweusi, Ngombo misaraba na Paa mwekundu;

3.10.3.2. **Mheshimiwa Spika**, kwa mwaka 2014/2015 Idara iliendelea kusimamia utekelezaji wa Miradi miwili kama ifuatavyo:

- Mradi wa kuimarisha zao la Karafuu (**Kiambatisho Nam. 8**).
- Mradi wa Hifadhi ya Misititu ya Asili – HIMA (**Kiambatisho Nam. 9**).

3.10.3.3. **Mheshimiwa Spika**, kwa mwaka wa fedha 2014/2015 Idara iliombewa jumla ya **Tsh. 1,605,448,000** kutoka SMZ na **Tsh. 84,000,000** kutoka Norway hadi kufikia Aprili, 2015 Idara imepatiwa **Tsh.1,283,604,957** (Mishahara **Tsh. 1,183,845,350** sawa na asilmia 82 na matumizi mengineyo **Tsh. 99,759,607** sawa na asilimia 59). na **Tsh. 84,000,000** kutoka kwa Washirika wa Maendeleo Norway.

3.11. IDARA YA UHAKIKA WA CHAKULA NA LISHE

3.11.1. Mheshimiwa Spika, Idara ya uhakika wa chakula na lishe ina jukumu la kuratibu kazi za uhakika wa chakula na lishe ikiwa ni pamoja na kufuatilia, kutathmini na kutoa taarifa juu ya hali ya uhakika wa chakula na lishe na tahadhari ya mapema juu ya matukio yanayohusiana na hali ya usalama wa chakula nchini.

3.11.2. MALENGO KWA MWAKA 2014/2015

3.11.2.1. Mheshimiwa Spika, katika mwaka wa fedha 2014/2015, Idara ya Uhakika wa Chakula na Lishe imelenga kutekeleza kazi zifuatazo:

- Kuchapisha na kusambaza matokeo ya ufuatiliaji wa masuala ya uhakika wa chakula na lishe ikiwemo (Food Balance Sheet Report);
- Kuandaa vipindi vya redio na kuchapisha majarida juu ya masuala ya lishe bora;
- Kuendeleza database ya uhakika wa chakula na lishe;
- Kuanzisha timu ya wataalamu wa ufuatiliaji wa masuala ya uhakika wa chakula na lishe;
- Kukarabati ghala moja la Hifadhi ya Taifa ya Chakula.

3.11.3. UTEKELEZAJI WA MALENGO YA MWAKA 2014/2015

- Database ya uhakika wa chakula na lishe imekamilika na hivi sasa ipo katika hatua za kuingiza takwimu na taarifa husika kwenye tovuti;

- Vikundi kazi vya ufuatiliaji wa taarifa za masoko na masuala ya lishe katika jamii vimeanzishwa na kupatiwa mafunzo;
- Ukarabati wa ghala haukufanyika kutokana na ukosefu wa fedha;
- Miongozo ya mawasiliano juu ya masuala ya lishe yamekamilika na yapo katika hatua ya uchapishaji;
- Nakala 1,970 za Kijarida cha Lishe juu ya njia sahihi za unyonyeshaji wa maziwa ya mama na nakala 2,000 za kijarida juu ya aina za vyakula bora vya asili kwa watoto vimechapishwa na kusambazwa katika Shehia za Wilaya za Kaskazini A, Micheweni na Chake chake;
- Jumla ya vikundi 161 vya mama kwa mama na baba kwa baba vimeanzishwa na kupatiwa mafunzo juu ya masuala ya lishe bora kwa mama wajawazito na wanaonyonyesha. Wanajamii 1,444 (wanaume 207 na wanawake 1,237) wamefaidika na mafunzo haya;
- Kamati 24 za Uhakika wa chakula na Lishe zimeanzishwa, 12 kutoka Wilaya ya Kaskazini A, 6 Wilaya ya Chake chake na 6 Wilaya ya Micheweni. Na kupatiwa mafunzo juu ya kuzuia Upungufu wa Damu kwa Wajawazito na Wanaonyonyesha pia na udumavu kwa watoto wenye umri chini ya miaka miwili.

3.11.3.1. **Mheshimiwa Spika**, kwa mwaka 2014/2015 Idara iliendelea kusimamia utekelezaji wa Mradi wa Lishe wa Mwanzobora (**Kiambatisho Nam. 10**).

3.11.3.2. **Mheshimiwa Spika**, kwa mwaka wa fedha 2014/2015 Idara iliombewa jumla ya **Tsh. 194,500,000** kutoka

SMZ na Tsh. 64,800,000 kutoka USAID. Hadi kufikia Aprili, 2015 Idara imepatiwa Tsh. 153,852,105 kutoka SMZ (Mishahara Tsh. 125,412,600 sawa na asilimia 93 na matumizi mengineyo Tsh. 28,439,505 sawa na asilimia 47) na Tsh. 43,800,000 sawa na asilimia 68 kutoka USAID.

3.12. IDARA YA UMWAGILIAJI MAJI

3.12.1. Mheshimiwa Spika, Idara ya Umwagiliaji Maji inajukumu la kuendeleza na kuimarisha kilimo cha umwagiliaji maji nchini. Katika kutekeleza kazi hiyo Idara inatoa taaluma za uzalishaji na kiufundi juu ya ujenzi na ukarabati wa miundombinu, kushajiisha na kusimamia jumuiya za wakulima kwenye mabonde ya umwagiliaji maji.

3.12.2. MALENGO KWA MWAKA 2014/2015

- Kukarabati njia za mashambani zenye urefu wa mita 400 katika vituo vya Bumbwi sudi na Mtwango.
- Kuchimba visima viwili katika vituo vya Kibondemzungu (Unguja) na Ole (Pemba) pamoja na vibanda vya kuhifadhia pampu.
- Kuunga umeme katika vituo vya Machigini, Mtwango na Bumbwisudi.
- Utayarishaji wa eneo la hekta saba kwa upimaji na ukataji wa plot katika kituo cha Makombeni Pemba.
- Ukarabati wa pumpu sita na visima vitatu katika vituo vya Makombeni, Bumbwisudi, Cheju, Kibokwa, Mtwango na Uzini

- Ujenzi wa banio katika tuta la kuzuia maji ya bahari bonde la CHAMAWWE (spillway)
- Kukarabati majengo ya vituo vinne vya Umwagiliaji maji (Mtwango, Bumbwisudi, Weni na Mbweni) pamoja na kujenga kituo kipya cha Kianga
- Kutoa mafunzo kwa wakulima wa umwagiliaji maji na kuanzisha skuli kumi za wakulima (Koani, Kianga, Bumbwisudi field 1 na 3, Kibokwa na Uzini kwa Unguja pamoja na Tibirinzi, Ole, Kinyakuzi, Mangwena kwa Pemba
- Kutoa mafunzo kwa njia ya ziara kwa wakulima wa Makombeni Pemba.

3.12.3.UTEKELEZAJI WA MALENGO KWA MWAKA 2014/2015:

- Kisima kimoja kimechimbwa katika skimu ya Kibokwa;
- Vishamba viwili vya maonesho juu ya kilimo bora cha uzalishaji wa mpunga vimetayarishwa katika skimu za Makombeni na Saninga – Pemba;
- Usambazaji wa maji katika skimu ya Mtwango umekamilika;
- Usawazishaji wa eneo la hekta saba (land levelling), upimaji na ukataji wa ploti katika skimu ya Makombeni umekamilika;
- Ununuzi wa vifaa kwa ajili ya ukarabati wa bwawa la bonde la Mwera na ujenzi wa njia za kutolea maji ya dharura ‘spill way’ umekamilika;

- Ujenzi wa banio katika tuta la kuzuia maji ya bahari bonde la Chamawe umekamilika;
- Ujenzi wa tuta mita 400 la kuzuia maji ya bahari bonde la Koowe umeanza na unaendelea;
- Ukarabati wa bwawa katika bonde la Kinyakuzi umefanyika kazi inaendelea;
- Kisima kimoja kimechimbwa katika bonde la Muyuni. Aidha, ujenzi wa miundombinu ya umwagiliaji maji katika hekta 10 haukukamilika kutokana na kuwepo kwa kiwango kikubwa cha chumvi katika kisima hicho.

3.12.3.1. **Mheshimiwa Spika**, kwa mwaka 2014/2015 Idara iliendelea kusimamia utekelezaji wa Mradi wa ujenzi wa miundombinu ya umwagiliaji maji (**Kiambatisho Nam. 11**).

3.12.3.2. **Mheshimiwa Spika**, kwa mwaka wa fedha 2014/2015 Idara iliombewa jumla ya **Tsh. 725,370,000** kutoka SMZ hadi kufikia Aprili, 2015 Idara imepatiwa **Tsh.543,213,400** kutoka SMZ (Mishahara **Tsh. 508,213,700** sawa na asilimia 78 na matumizi mengineyo **Tsh. 34,999,700** sawa na asilimia 49). **Tsh. 3,858,000,000** kutoka kwa Washirika wa Maendeleo. Hadi kufikia Aprili, 2015 Idara imepatiwa **Tsh. 1,254,288,990** kutoka KOREA EXIM BANK sawa na asilimia 30.

4. MUELEKEO WA BAJETI YA WIZARA YA KILIMO NA MALIASILI 2015/2016

4.1. **Mheshimiwa Spika**, kwa mwaka wa fedha 2015/2016, Serikali kupitia Wizara ya Kilimo na Maliasili itaendelea kusimamia na kutekeleza malengo ya Dira ya 2020, ILANI ya Uchaguzi ya CCM 2010 – 2015, Mkakati wa Kukuza Uchumi na Kupunguza Umaskini (MKUZA II), Malengo ya Milenia (MDGs), Mipango na Mikakati ya Kisekta pamoja na Mpango wa Mageuzi ya Sekta ya Kilimo (ATI). Aidha, Wizara ya Kilimo na Maliasili imezingatia bajeti inayotumia mfumo wa Programu (PBB) ambapo Wizara ina Programu kuu tatu, kila programu kuu imegawika katika programu ndogo:

4.2. **Mheshimiwa Spika**, Programu ya kwanza ya **Maendeleo ya Kilimo** lengo lake ni kuongeza uzalishaji na kupunguza uagizaji wa chakula. Programu hii inatekeleza lengo la pili la MKUZA II la kuendeleza mpango endelevu wa kupunguza umasikini, kuendeleza uhakika wa chakula na kuimarisha hali ya lishe kwa watoto na kina mama, kwa kutoa kipaumbele kwa makundi hatarishi. Programu hii ina programu ndogo tatu kama ifuatavyo:

- i. Programu ndogo ya Maendeleo ya Umwagiliaji Maji
- ii. Programu ndogo ya Utafiti na Mafunzo ya Kilimo
- iii. Programu ndogo ya Maendeleo ya Huduma za Kilimo na uhakika wa chakula na lishe

4.3. Mheshimiwa Spika, Programu ya pili ya Maendeleo ya Rasilimali za Misitua na Maliasili Zisizorejesheka, lengo lake kubwa ni kuimarisha matumizi endelevu ya Maliasili ili kuchangia huduma za kiuchumi, kijamii na kimazingira zitokanazo na Rasilimali za Misitua na Maliasili Zisizorejesheka. Programu hii inatekeleza lengo la pili la MKUZA II la kuendeleza mpango endelevu wa kupunguza umaskini wa kipato na kuwepo uhakika wa chakula na lishe. Programu hii ina programu ndogo mbili kama zifuatazo:

- i. Programu ndogo ya Maendeleo ya uhifadhi wa rasilimali za misitua na maliasili
- ii. Programu ndogo ya Uhifadhi na Usimamizi wa Maliasili Zisizorejesheka

4.4. Mheshimiwa Spika, Programu ya tatu ya Mipango na Usimamizi wa Kazi za Kilimo na Maliasili, lengo lake ni kuimarika kwa utawala wa sheria na ufanisi wa kazi za maendeleo pamoja na kusimamia maslahi ya wafanyakazi na rasilimali za Wizara. Programu hii inatekeleza lengo la pili la MKUZA II la kuweka mazingira bora kwa wafanyakazi. Programu hii ina programu ndogo tatu kama ifuatavyo:

- i. Programu ndogo ya Uratibu wa kazi za Mipango na Utafiti
- ii. Programu ndogo ya Utawala
- iii. Programu ndogo ya Ofisi Kuu Pemba

4.5. Mheshimiwa Spika, kwa kuzingatia Bajeti inayotumia mfumo wa PBB Wizara ya Kilimo na Maliasili kwa mwaka wa fedha 2015/2016 itatoa huduma zifuatazo:

- Kuongeza uzalishaji wa mpunga kwa kuimarisha miundombinu ya umwagiliaji maji, matumizi ya zana za kisasa na teknolojia za ukulima wa mpunga;
- Kuendelea kuhifadhi rasilimali za misitu na kuongeza uzalishaji wa matunda, karafuu, viungo na asali kwa kutoa elimu kwa wakulima na uoteshaji wa miche bora;
- Kufanya tafiti ili kuongeza uzalishaji na tija katika sekta ya kilimo na kutoa ushauri wa kitaalamu;
- Kuimarisha huduma za matrekta na zana za kilimo, elimu kwa wakulima na upatikanaji wa pembejeo za kilimo;
- Kushajiisha utalii wa kimaumbile (*eco-tourism*) katika maeneo ya Jozani, Ngezi, Masingini na Kiwengwa;
- Kuendelea kuwajengea uwezo wa kitaaluma wakulima na wafanyakazi;
- Kuanzisha na kuendeleza hifadhi ya chakula ya Zanzibar;
- Kuendelea na mapitio ya Sera, Sheria na Mipango ya kuendeleza Sekta ya Kilimo ili iendane na mabadiliko ya kiuchumi na kimazingira;
- Kusimamia upatikanaji wa hati miliki za mali za Serikali zilizopo chini ya Wizara ya Kilimo na Maliasili.

5. MAKADIRIO YA MAKUSANYO YA MAPATO NA MGAWANYO WA FEDHA ZA MATUMIZI KWA PROGRAMU KWA MWAKA WA FEDHA 2015/2016

Mheshimiwa Spika, kwa mwaka wa fedha wa 2015/2016, Wizara inakadiriwa kukusanya mapato ya **TSh. 966,393,000** na matumizi ya **TSh. 13,191,100,000** kwa Programu za Wizara ya Kilimo na Maliasili yenye kuzingatia gharama za Idara /Vitengo vilivyomo katika programu husika, Mishahara na ruzuku kwa Chuo cha Kilimo cha Kizimbani. Aidha, kwa upande wa kazi za maendeleo jumla ya **TSh. 34,983,200,000** zimetengwa (**TSh. 33,323,200,000** kutoka kwa washirika wa maendeleo na **TSh. 1,660,000,000** ikiwa ni mchango kutoka Serikali kuu). Jumla ya gharama kwa programu zote za Wizara ya Kilimo na Maliasili ni Shilingi **48,174,300,000**.

Mheshimiwa Spika, Wizara ya Kilimo na Maliasili itatoa huduma na itatekeleza Shabaha zilizowekwa katika Programu. Aidha, taarifa kamili za Wizara hii zinaelezwa katika kitabu cha makadirio, mapato na matumizi ya Serikali kuanzia ukurasa wa 546 hadi 571. Mchanganuo wa matumizi katika programu kuu na ndogo unaonekana katika viambatisho (**Kiambatisho Nam. 13, 14 na 15**). Aidha, utekelezaji wa huduma katika programu ni kama ifuatavyo:

I. Programu ya Maendelo ya Kilimo inahusisha Idara ya Umwagiliaji Maji, Kilimo, Uhakika wa Chakula na Lishe, Taasisi ya Utafiti wa Kilimo na Chuo cha Kilimo Kizimbani. Jumla ya Tsh. 32,888,154,000 (TSh. 7,189,412,000 kwa kazi za kawaida, ruzuku na mishahara na TSh. 25,698,742,000 kwa kazi za Maendeleo) zimepangwa kwa ajili ya kufanikisha malengo

yaliyowekwa kwa kipindi cha 2015/2016, hii ni sawa na asilimia 68 ya bajeti ya Wizara.

a) Programu Ndogo ya Maendeleo ya Umwagiliaji Maji

5.1. Mheshimiwa Spika, kazi za programu hii zinatekelezwa na Idara ya Umwagiliaji Maji. Lengo la Programu hii ni kuongeza maeneo ya umwagiliaji na kutumia teknolojia ya umwagiliaji, matokeo ya muda mfupi yanayotarajiwa ni pamoja na kuwepo kwa miundombinu ya umwagiliaji, jumuiya imara za watumiaji maji kwa umwagiliaji na kuongezeka kwa uzalishaji. Vile vile, kutakuwa na viashiria vya utekelezaji vikiwemo idadi ya maeneo ya umwagiliaji, idadi ya visima vilivyochimbwa, pampu zilizowekwa na mavuno kwa hekta. Programu hii ina shabaha zifuatazo:

- Kuweka Miundombinu ya Umwagiliaji maji.

b) Programu Ndogo ya Maendeleo ya Utafiti na Mafunzo ya Kilimo

5.2. Mheshimiwa Spika, Programu hii inatekelezwa na Taasisi ya Utafiti wa Kilimo na Chuo cha Kilimo, lengo ni kuimarisha na kuendeleza Utafiti za Kilimo na Maliasili pamoja na kuimarisha uwezo wa Chuo cha Kilimo Kizimbani na kuongeza wataalamu 697 wa fani ya Kilimo na Mifugo. Matokeo ya muda mfupi yanayotarajiwa ni wakulima kutumia matokeo ya utafiti na kuongezeka kwa uzalishaji, Viashiria vya Utekelezaji ni idadi ya mbinu mpya (teknolojia) zilizotumiwa na wakulima pamoja na

idadi ya nyenzo/vifaa, walimu wenye sifa na wanafunzi waliohitimu katika ngazi ya Cheti na Diploma. Shabaha za utekelezaji ni kuongezeka kwa uzalishaji wa mazao ya chakula, biashara na misitu. Huduma zitakazotekelezwa ni kama ifuatavyo:

- KKutoa taaluma ya kilimo na Mifugo
- Kufanya tafiti za Kilimo na Maliasili

c) Programu Ndogo ya Maendeleo ya Huduma za Kilimo

5.3. Mheshimiwa Spika, Programu hii inatekelezwa na Idara ya Kilimo, lengo ni kuimarisha upatikanaji wa huduma za kilimo kwa wakulima. Matokeo ya muda mfupi ni kuwepo kwa ongezeko la wakulima kutumia pembejeo za kilimo, wakulima kutumia mbinu bora za kilimo na kuwepo kwa ongezeko la mazao ya chakula na biashara. Viashiria vya Utekelezaji vya programu hii ni maeneo yaliyolimwa, kiwango cha uzalishaji, asilimia ya wakulima wanaotumia mbinu na teknolojia bora za kilimo, idadi ya wakulima waliopata ruzuku za pembejeo za kilimo. Shabaha ya Programu hii ni wakulima kupata huduma za elimu kwa wakulima na matumizi ya mbegu na miche bora kama ifuatavyo:

- Kutoa ushauri wa kitaalamu kwa wakulima
- Kuboresha upatikanaji wa pembejeo za uzalishaji wa mazao ya kilimo.
- Kutoa huduma za utibabu wa mimea, karantini na ukaguzi wa mazao.

d) Programu Ndogo ya Uhakika wa Chakula na Lishe (UCL)

5.4. Mheshimiwa Spika, Programu hii inatekelezwa na Idara ya Uhakika wa Chakula na Lishe, dhumuni lake kuu ni kuratibu upatikanaji wa uhakika wa chakula na lishe katika kaya. Matokeo ya muda mfupi yanayotarajiwa ni kufanyakazi kwa kamati za uhakika wa chakula na lishe katika ngazi ya Taifa, Wilaya na Shehia, uelewa wa matumizi bora ya chakula na kuwepo kwa mfumo wa Tahadhari ya Mapema na kuanzishwa kwa hifadhi ya chakula ya Taifa.

5.5. Mheshimiwa Spika, viashiria vya utekelezaji wa Programu hii ni idadi ya taasisi zinazoshiriki katika UCL, idadi ya kamati zilizoanzishwa, kuwepo kwa kitengo cha tahadhari ya mapema, idadi ya programu zilizowasilishwa kwa jamii, idadi ya maghala ya chakula pamoja na tani za chakula zilizohifadhiwa. Huduma za utekelezaji wa programu hii, kuwepo kwa mfumo wa ufuatiliaji na tahadhari ya mapema na mpango wa akiba ya chakula cha dharura. Huduma zinazotolewa na Programu hii ni kama ifuatavyo:

- Kuratibu uhakika wa upatikanaji wa chakula na lishe nchini.
- Kuwepo kwa Hifadhi ya Chakula cha Akiba

II. Programu ya Maendeleo ya Rasilimali za Misitu na Maliasili Zisizorejeshika, inatekelezwa na Idara za Misitu na maliasili Zisizorejeshika. Jumla Tsh. 1,958,236,000 (TSh.

1,658,236,000 ikiwa ni Mishahara na Matumizi mengineyo na TSh. 300,000,000 kwa kazi za maendeleo) zimepangwa kwa ajili ya kufanikisha programu hii sawa na asilimia 4 ya bajeti ya Wizara.

a) **Programu ndogo ya Maendeleo ya Uhifadhi wa Rasilimali za Misitu na Maliasili Zisizorejesheka**

5.6. Mheshimiwa Spika, Programu hii lengo lake ni kusimamia na kuhifadhi misitu na viumbe hai pamoja na mazingira yao. Viashiria vya matokeo ya Programu hii ni pamoja na ukubwa wa maeneo (hekta) za misitu iliyopandishwa hadhi kisheria, idadi ya wafanyakazi waliopata mafunzo ya ugunduzi wa moto kwa kutumia *satellite*, idadi ya hekta zilizopandwa mikoko, idadi ya ramani za maeneo yaliyopimwa, idadi ya maeneo ya uhifadhi yaliyoimarisha utalii endelevu, idadi ya vivutio/miundombinu ya utalii vilivyoimarishwa, idadi ya watalii waliotembelea hifadhi, idadi ya wanyamapori walio hatarini kutoweka, idadi ya kesi za uwindaji haramu na idadi ya wanyama vamizi waliodhibitiwa. Huduma zitakazotolewa kwa mwaka 2015/2016 ni pamoja na;

- Kuhifadhi na Kusimamia Misitu ya Hifadhi, mashamba ya Serikali, Mikoko na wanyamapori
- Utalii wa kimazingira (endelevu) katika maeneo ya Hifadhi
- Kuratibu shughuli za uzalishaji na matumizi endelevu rasilimali za misitu

- Ushirikishwaji wa jamii katika kulinda na kuhifadhi rasilimali za misitu

b) Programu ndogo ya Uhifadhi na Usimamizi wa Maliasili Zisizorejesheka.

5.7. Mheshimiwa Spika, Programu hii ina lengo la uhifadhi na usimamizi wa maliasili zisizorejesheka kwa kuimarisha maeneo yote ya uchimbaji wa mawe, kokoto mchanga, udongo na matofali ya mawe. Viashiria vya utekelezaji katika programu hii ndogo ya pili ni pamoja na idadi ya maeneo yanayochimbwa rasmi, idadi ya hekta zilizochimbwa rasmi, Idadi ya hekta zilizorejeshewa, idadi ya tani za maliasili zisizorejesheka zilizosafirishwa, Idadi ya doria zilizofanyika, Idadi ya maeneo yaliyochini ya usimamizi wa jamii yalioendelezwa kisheria, idadi ya walengwa waliopata mafunzo ya usimamizi wa misitu ya jamii, Idadi ya hekta zilizopandwa miti ya misitu, idadi ya kaya zinazotumia majiko sanifu, idadi ya tani za asali zilizozalishwa, idadi ya hekta zilizopandwa miti, asilimia ya miche iliyostawi, idadi ya hekta na ujazo wa miti iliyovunwa na idadi ya miche iliyooteshwa. Huduma zitakazotolewa kwa mwaka 2015/16 ni kama zifuatavyo:

- Kusimamia na Kudhibiti maeneo ya uchimbaji wa maliasili zisizorejesheka kwa mujibu wa Sheria

5.8. Mheshimiwa Spika, Idara ya Misitu na Maliasili imejipanga kuendeleza Programu ya maendeleo ya zao la Karafuu kupitia mradi wa kuendeleza zao la karafuu pamoja na

kukamilisha utayarishaji na uendelezaji wa programu za mazao ya matunda na viungo.

III. Programu ya Utawala, Mipango na Usimamizi wa kazi za Kilimo na Maliasili inayojumuisha Idara ya Mipango Sera na Utafiti, Idara ya Uendeshaji na Utumishi na Ofisi kuu Pemba. Jumla ya Shilingi 13,327,910,000 (TSh. 4,343,452,000 ikiwa ni Mishahara na Matumizi mengineyo na TSh. 8,984,458,000 kwa kazi za maendeleo) zimepangwa kwa ajili ya kufanikisha programu hii sawa na asilimia 28 ya bajeti ya Wizara.

a) Programu Ndogo ya Uratibu wa kazi za Mipango na Utafiti, kwa mwaka wa fedha wa 2015/2016 Programu hii itatekeleza huduma zifuatazo:

- Kuandaa na kusimamia Sera, sheria na Mikakakati inayosimamia sekta ya Kilimo na Maliasili
- Kuimarisha mahusiano na taasisi za ndani, za kikanda na kimataifa pamoja na wadau wa sekta ya Kilimo na Maliasili.
- Utatuzi wa changamoto za kiuchumi, kijamii zinazoikabili sekta kilimo na na maliasili.
- Kutoa taarifa na takwimu za kilimo na Maliasili kwa jamii.

b) Programu Ndogo ya Utawala

5.9. Mheshimiwa Spika, Programu hii inatekelezwa na Idara ya Uendeshaji na Utumishi, lengo lake ni Kusimamia utawala na rasilimali za Wizara kwa kufuata misingi ya Sheria. Matokeo ya muda mfupi ni usimamizi bora wa fedha, kuongezeka viwango vya elimu kwa wafanyakazi,

manunuzi yenye kufuata taratibu za Serikali. Viashiria vya Utekelezaji vya programu hii ni idadi kwa hoja za wakaguzi wa ndani na nje, idadi ya shahada za wafanyakazi.

5.10. Mheshimiwa Spika, Kwa mwaka wa 2015/2016 Programu itatoa huduma zifuatazo;

- Kutoa maslahi kwa wafanyakazi 814 na Kuwawekea mazingira mazuri ya kazi.
- Kuwajengea uwezo wa kitaaluma Wafanyakazi
- Kuratibu na kusimamia ukusanyaji wa mapato
- Kusimamia mali za serikali zilizopo chini ya Wizara pamoja na kuratibu mpango wa manunuzi kwa mujibu wa Sheria Na. 9 ya mwaka 2005.

c) Programu Ndogo ya Uratibu wa Kazi za Wizara Pemba

5.11. Mheshimiwa Spika, Programu hii inatekelezwa na Ofisi Kuu Pemba, lengo lake ni kuratibu na kusimamia kazi na rasilimali za Wizara kwa kufuata misingi ya Sheria. Matokeo ya muda mfupi ni kuwepo kwa ongezeko la ufanisi wa kazi za Wizara ya Kilimo na Maliasili Pemba. Viashiria vya Utekelezaji vya programu kiwango cha ufanisi wa kazi za kila idara. Huduma itakayotolewa na Programu hii kuratibu shughuli za Kilimo na Maliasili Pemba

6. Mheshimiwa Spika, Wizara ya Kilimo na Maliasili inaomba idhini ya matumizi ya Tsh. 48,174,300,000 kwa

matumizi ya Programu zenye kuzingatia gharama za Idara zilizomo katika programu husika, mishahara na ruzuku kwa Chuo cha Kilimo cha Kizimbani kwa mwaka wa fedha wa 2015/2016, ambazo ni TSh. **32,888,154,000** kwa Programu ya Maendeleo ya Kilimo, Tsh. **1,958,236,000** kwa Programu ya Rasilimali za Misititu na Maliasili Zisizorejesheka na Tsh. **13,327,910,000** kwa Programu ya Utawala, Mipango na Usimamizi wa kazi za Kilimo na Maliasili,

7. SHUKRANI

7.1. **Mheshimiwa Spika**, Baada ya uwasilishaji naomba nitumie nafasi hii kuzishukuru nchi na Mashirika ya Kimataifa ambayo yamesaidia sana Wizara katika juhudi za kuendeleza kilimo, zikiwemo nchi za Japan, Finland, Norway, Ireland, China, India, Israel, Mauritius, Korea ya Kusini, Marekani, Misri na Uholanzi. Aidha, Nayashukuru pia Mashirika na Taasisi za Kimataifa zifuatazo: Benki ya Dunia, Benki ya Maendeleo ya Afrika, IFAD, UNDP, FAO, JICA, UNICEF, WFP, USAID, KOICA, IITA, IRRI, CFC, AVRDC, AGRA, *Rockefeller Foundation* na *Bill and Melinda Gates Foundation*. Ushirikiano na misaada ya Nchi na Mashirika hayo bado tunauhitaji ili tuweze kuendeleza kilimo nchini. Pia tunazishukuru taasisi za ndani kwa kuendeleza mashirikiano katika kutoa huduma za kilimo na maliasili zikiwemo ZSTC, TAHA, UWAMWIMA, ZAIDI, COSTECH, Milele Foundation, Kilimo Trust, CARE, Wizara ya Kilimo, Chakula na

Ushirika T/Bara, Wizara ya Maliasili na Wizara ya Ushirikiano ya Afrika Mashariki.

7.2. Mheshimiwa Spika, napenda kutoa shukrani za pekee, kwa wakulima wa nchi hii kwa kazi kubwa wanayofanya katika uzalishaji wa mazao ya chakula na biashara pamoja na mazingira magumu waliyonayo. Napenda kuwashukuru Katibu Mkuu wa Wizara ya Kilimo na Maliasili, Naibu Katibu Mkuu wa Kilimo, Naibu Katibu Mkuu wa Maliasili, Ofisa Mdamini Wizara ya Kilimo na Maliasili pamoja na Wakurugenzi wa Idara na Taasisi zilizo chini ya Wizara hii; pia napenda kuwashukuru watumishi wote wa Wizara pasi na kuwasahau wadau wa Sekta ya Kilimo kwa juhudi, ushirikiano na ushauri uliowezesha kutekelezwa kwa majukumu ya Wizara kwa mwaka 2014/2015 kama nilivyofafanua katika hotuba hii. Ni matarajio yangu kwamba Wizara itaendelea kupata ushirikiano wao katika mwaka 2015/2016. Mwisho natoa shukrani kwa Mpiga Chapa Mkuu wa Serikali kwa kufanikisha kuchapishwa kwa hotuba hii.

Mheshimiwa Spika, naomba kutoa hoja.

**MHE. DKT. SIRA UBWA MAMBOYA (MBM),
WAZIRI,
WIZARA YA KILIMO NA MALIASILI,
ZANZIBAR.**

**Kiambatisho. Na.1. Takwimu za Uzalishaji wa Mazao ya kilimo
kwa Tani Mwaka 2014**

MAZAO	MWAKA 2013	MWAKA 2014
Mahindi	1,419.07	1,598.58
Mtama	225.53	231.38
Mpunga	33,655.06	<i>29,564.00</i>
Muhogo	164,332.29	158,703.55
Ndizi	68,357.60	57,437.42
Viazi Vitamu	53,656.6	65,136.61
Viazi Vikuu	2,351.5	2,115.85
Mboga	7,754.24	14,442.43
Njugu Nyasa	642.84	634.66
Mananasi	11,583.00	13,258.50

Chanzo: Mtakwimu Mkuu wa Serikali (2014)

Kiambatisho Nam. 2

TAARIFA YA UKUSANYAJI WA MAPATO KWA MWAKA 2013-2014 PAMOJA NA MAKUSANYO KUENZIA MWEZI WA JULAI,2014 HADI APRILI, 2015 NA MAKADIRIO YA MWAKA WA FEDHA 2015/2016										
KIFUNGU	IDARA	KASMA NAMBA	CHANZO CHA MAPATO	MAKADIRIO 2013/2014	MAKUSANYO HALISI JULAI,2013 HADI JUNI, 2014	%	MAKADIRIO 2014/2015	MAKUSANYO HALISI JULAI,2014 HADI APRILI, 2015	%	MAKADIRIO 2015/2016
0301	OFISI KUU PEMBA									
		142223	MAZAO YA MISITU	20,000,000	17,786,050	89	20,000,000	15,778,550	79	25,300,000
		142224	ADA YA UUZAJI WA MAWE NA MICHANGA	28,000,000	79,114,950	283	71,500,000	76,161,500	107	83,000,000
			JUMLA NDOGO	48,000,000	96,901,000.00	202	91,500,000	91,940,050	100	108,300,000
		1422049	UKAGUZI A MAZAO	4,000,000	5,310,000	133	5,000,000	5,087,500	102	6,000,000
		1423002	MAUZAJI YA MAZAO NA MICHE	500,000	-	0	500,000	-	0	1,200,000
			MAPATO MENGINEYO	1,500,000	362,000	24	1,000,000	210,000	21	-
		1421001	MAUZAJI YA MICHE	1,000,000	1,985,100	0	2,000,000	1,112,000	56	2,500,000
		1422061	MAPATO YA MASHAMBA YA MIKARAFUU	345,000,000	159,244,900	46	200,000,000	98,194,250	49	230,000,000

		JUMLA NDOGO	52,000,000	166,902,000	47	208,500,000	104,603,750	50	239,700,000
		JUMLA PEMBA	400,000,000	263,803,000	66	300,000,000	196,543,800	66	348,000,000
0401 IDARA YA MIPANGO,SERA NA UTAFITI									
	145001	MAPATO MANGINEO	2,000,000	5,950,000	298	10,000,000	1,379,000	14	-
		JUMLA NDOGO	2,000,000	5,950,000	298	10,000,000	1,379,000	14	-
0501 IDARA YA KILIMO									
	1422049	UKAGUZI WA MAZAO	15,000,000	15,311,900	102	15,000,000	16,759,910	112	25,000,000
		JUMLA NDOGO	15,000,000	15,311,900	102	15,000,000	16,759,910	112	25,000,000
0701 IDARA YA MISITU NA MALIASILI ZISIZOREJESHEKA									
	1422023	MAZAO YA MISITU	100,000,000	129,868,170	130	110,000,000	233,531,150	212	150,393,000
	1422024	ADA YA UUZAJI WA MAWE NA MICHANGA	180,000,000	461,434,570	256	360,000,000	419,689,400	117	398,000,000
	1421001	MAUZO YA MICHE	25,000,000	15,340,000	0	15,000,000	10,300,100	69	10,000,000
	1422061	UKODISHAJI WA MASHAMBA YA MIKARAFUU	5,000,000	-	0	-	-	0	-

		JUMLA NDOGO	310,000,000	606,642,740	196	485,000,000	663,520,650	137	558,393,000
1701 TAASISI YA UTAFITI WA KILIMO									
	1423002	MAUZAJI YA MAZAO NA MICHE.	15,000,000	23,341,500	156	25,000,000	2,628,000	11	20,000,000
	1422068	ADA YA UINGIZAJI WATALII	6,000,000	7,711,700	129	10,000,000	8,419,000	84	15,000,000
		JUMLA NDOGO	21,000,000	31,053,200	148	35,000,000	11,047,000	32	35,000,000
		JUMLA UNGUJA	348,000,000	658,957,840	189	545,000,000	692,706,560	127	618,000,000
		JUMLA UNGUJA NA PEMBA	748,000,000	922,760,840	123	845,000,000	889,250,360	105	966,393,000

Kiambatisho Nam. 3 TAARIFA YA FEDHA ZILIZOTOLEWA KWA KAZI ZA KAWAIDA KUENZIA JULAI 2014 HADI APRILI, 2015

TAARIFA YA FEDHA ZILIZOTOLEWA KWA KAZI ZA KAWAIDA KUENZIA JULAI HADI APRILI, 2015 - UNGUJA										
JINA LA IDARA/TAASISI	BAJETI YA MISHAHARA JULAI, 2014/ JUNI, 2015	FEDHA ZILIZOPATIKA NA ZA MISHAHARA JULAI / APRILI, 2015	%	BAJETI YA MATUMIZI MENGINEO JULAI, 2014/ JUNI,2015	FEDHA ZILIZOPATIKA NA M / MENGINEO JULAI / APRILI, 2015	%	JUMLA YA BAJETI JULAI, 2014/ JUNI,2015	JUMLA YA FEDHA ZILIZOPATIKA NA JULAI/ APRILI, 2015	%	JUMLA YA BAJETI JULAI,2015/ JUNI, 2016
IDARA YA SERA MIPANGO NA UTAFITI	177,129,000	146,497,600	83	200,000,000	105,667,673	53	377,129,000	252,165,273	67	189,000,000
IDARA YA MISITU NA MALI ASILI ZISIZOREJESHEKA	1,435,448,000	1,183,845,350	82	170,000,000	99,759,607	59	1,605,448,000	1,283,604,957	80	226,800,000
IDARA YA UMWAGILIAJI MAJI	654,370,000	508,213,700	78	71,000,000	34,999,700	49	725,370,000	543,213,400	75	77,000,000
IDARA YA UENDESHAJI NA UTUMISHI	872,351,000	689,340,450	79	670,676,000	534,210,070	80	1,543,027,000	1,223,550,520	79	661,500,000
IDARA YA UHAKIKA WA CHAKULA NA LISHE	134,500,000	125,412,600	93	60,000,000	28,439,505	47	194,500,000	153,852,105	79	113,400,000
IDARA YA KILIMO	2,341,120,000	1,847,919,550	79	2,461,324,000	1,656,339,280	67	4,802,444,000	3,504,258,830	73	2,137,000,000
TAASISI YA UTAFITI WA KILIMO	1,157,269,000	940,189,300	81	64,000,000	363,345,80	57	1,221,269,000	976,523,880	80	155,000,000
JUMLA	6,772,187,000	5,441,418,550	80	3,697,000,000	2,495,750,415	68	10,469,187,000	7,937,168,965	76	3,559,700,000
RUZUKU CHUO CHA KILIMO KIZIMBANI	-	-					427,000,000	193,476,924	45	995,600,000
JUMLA	6,772,187,000	5,441,418,550	80	3,697,000,000	2,495,750,415	68	10,896,187,000	8,130,645,889	75	4,555,300,000

TAARIFA YA FEDHA ZILIZOTOLEWA KWA KAZI ZA KAWAIDA KUENZIA JULAI HADI APRILI,2015 - PEMBA										
JINA LA IDARA/TAASISI	BAJETI YA MISHAHARA JULAI,2014/ JUNI,2015	FEDHA ZILIZOPATIKA NA ZA MISHAHARA JULAI/ APRILI,2015	%	BAJETI YA MATUMIZI MENGINEO JULAI,2014/ JUNI,2015	FEDHA ZILIZOPATIKA NA M / MENGINEO JULAI/ APRILI,2015	%	JUMLA YA BAJETI JULAI,2014/ JUNI,2015	JUMLA YA FEDHA ZILIZOPATIKA NA JULAI/ APRILI,2015	%	JUMLA YA BAJETI JULAI,2015/ JUNI,2016
IDARA YA SERA MIPANGO NA UTAFITI	-	-		60,000,000	18,965,000	32	60,000,000	18,965,000	32	51,080,000
IDARA YA MISITU NA MALI ASILI ZISIZOREJESHEKA	-	-		94,960,000	28,045,928	30	94,960,000	28,045,928	30	79,174,000
IDARA YA UMWAGILIAJI MAJI	-	-		90,000,000	29,290,000	33	90,000,000	29,290,000	33	76,620,000
IDARA YA UENDESHAJI NA UTUMISHI	2,261,813,000	1,593,512,650	70	148,040,000	52,911,570	36	2,409,853,000	1,646,424,220	68	127,700,000
IDARA YA UHAKIKA WA CHAKULA NA LISHE	-	-		42,000,000	13,895,813	33	42,000,000	13,895,813	33	35,756,000
IDARA YA KILIMO	-	-		99,000,000	34,077,502	34	99,000,000	34,077,502	34	84,282,000
TAASISI YA UTAFITI WA KILIMO	-	-		66,000,000	22,230,000	34	66,000,000	22,230,000	34	56,188,000
JUMLA	2,261,813,000	1,593,512,650	70	600,000,000	199,415,813	33	2,861,813,000	1,792,928,463	63	510,800,000
JUMLA KUU	9,034,000,000	7,034,931,200	78	4,297,000,000	2,695,166,228	63	13,758,000,000	9,923,574,352	72	5,066,100,000

Kiambatio Nam. 4 FEDHA ZILIZOTENGWA NA ZILIZOPATIKANA JULAI 2014 HADI APRILI, 2015 KWA UTEKELEZAJI WA MIRADI YA MAENDELEO.

JINA LA MRADI/PROGRAMU	MAKISIO 2014/2015 TSHS			FEDHA ZILIZOTOLEWA JULAI 2014 – APRILI, 2015 TSHS		FEDHA ZILIZOTUMIKA JULAI 2014 – APRILI, 2015 TSHS.		
	SMZ	MUHISANI	JUMLA	SMZ	MUHISANI	SMZ	MUHISANI	JUMLA
Programu ya Miundombinu ya Masoko, Uongezaji Thamani na Huduma za Kifedha Vijijini	60,000,000	2,989,613,400	3,049,613,400	10,000,000	4,074,245,867	10,000,000	4,074,245,867	4,084,245,867
Programu ya Kuendeleza Huduma za Mifugo (ASDP-L)	30,000,000	346,886,000	376,886,000	30,000,000	-	30,000,000	-	30,000,000
Programu ya Utafiti wa Kilimo na Maliasili	300,000,000	0	300,000,000	20,000,000		20,000,000		20,000,000
Programu ya Umwagiliaji Maji	400,000,000	3,858,000,000	4,258,000,000	39,038,258	1,254,288,990	37,540,000	1,254,288,990	1,291,327,248
Mradi wa Umwagiliaji Maji-Muyuni	-	247,280,000	247,280,000	-	250,000,000		24,834,100	
Programu ya Kusaidia Kilimo na Uhakika wa Chakula (GAF)	50,000,000	570,500,000	610,500,000	10,000,000	0	10,000,000	00,00	10,000,000
Idara ya Uhakika wa Chakula na Lishe	160,000,000	64,800,000	224,800,000	-	43,800,000	-	43,800,000	43,000,000
Programu ya Usarifu wa Mazao	100,000,000	0	100,000,000	32,000,000	0	32,000,000	-	32,000,000
Programu ya Miundombinu ya Chuo ha Kilimo Kizimbani	100,000,000	178,400,000	278,400,000	15,000,000	46,000,000	15,000,000	46,000,000	61,000,000
Mradi wa Mpango wa Taifa wa Uimarishaji Mikarafuu	300,000,000	-	300,000,000	72,460,000	-	72,460,000	-	72,460,000
Mradi wa Misitu ya Asili-HIMA	-	84,000,000	84,000,000	-	84,000,000	-	84,000,000	84,000,000
JUMLA	1,500,000,000	8,339,479,400	9,829,479,400	228,498,258	5,752,334,857	227,000,000	5,527,168,957	5,728,033,115

**Kiambatisho.Nam 5. Programu ya Miundombinu ya Masoko Uongezaji wa Thamani na Huduma za Kifedha Vijijini- MIVARF
MWAKA ULIOANZA: 2011/2012**

Gharama Mwaka 2014/2015: Kwa mwaka 2014/2015 Programu iliombewa Tsh. 60,000,000 kutoka SMZ, na Tsh. 2,989,613,400 kutoka IFAD. Hadi kufikia Aprili, 2015 fedha zilizopatikana kutoka Serikalini ni Tsh. 10,000,000 na Tsh. 4,074,245,867 kutoka IFAD/AfDB.	
MALENGO	UTEKELEZAJI HALISI
Kujenga soko moja lenye chumba cha baridi;	Ujenzi wa soko haukufanyika kutokana na kutokamilika kwa mchakato wa kumpata mshauri elekezi wa kuandaa michoro ya masoko
Kutoa mafunzo ya utunzaji wa miundombinu ya masoko vijijini kwa wanajamii 100;	Mafunzo ya utunzaji wa miundombinu ya masoko hayakufanyika kutokana na kuchelewa kuanza kwa kazi za ukarabati wa barabara, kutoanza kwa ujenzi wa masoko na kutokuwepo kwa Kamati za wanajamii za usimamizi wa miundombinu ya masoko
Kutoa mafunzo ya utunzaji wa miundombinu ya masoko vijijini kwa madiwani 20;	
Kuchangia kwa asilimia 75 ununuzi wa mashine ndogo ndogo za usarifu wa mazao;	Vikundi vitatu vilikubalika kunufaika na mpango huu baada kukidhi vigezo vilivyotakiwa lakini hadi sasa vimeshindwa kukusanya mchango wao wa asilimia 25 unaotakiwa kutolewa kabla ya kununuliwa mashine
Kutoa mafunzo ya uhifadhi na usarifu wa mazao;	Mafunzo hayakutolewa kutokana na kutokuwepo kwa vituo vya kutolea mafunzo hayo. Ujenzi wa vituo hivyo bado kuanza
Kuwawezesha watoa huduma watakao toa huduma katika wilaya za Zanzibar ili kuwajengea uwezo wazalishaji wadogo wadogo na kuwaunganisha na masoko;	Kampuni ya Deligent Consulting tayari inatoa huduma kwa vikundi 40 vya wazalishaji wadogo wadogo wa Wilaya tano za awamu ya kwanza (Magharibi, Kati, Kaskazini B, Chake Chake na Micheweni) na mtoa hudumu kwa Wilaya zilizobakia mchakato wake umefika hatua ya kupata ridhaa (No Objection) kutoka kwa IFAD
Kufanya warsha mbili kwa wadau za mapitio ya huduma za kifedha vijijini;	Warsha moja imefanyika na kuhusisha wadau mbali mbali wa huduma za kifedha vijijini
Kusaidia Idara ya Ushirika pamoja na	Idara ya Ushirika imewezeshwa ili kuweza kutekeleza mpango kazi wake uliokubaliwa na

mpango kazi wake uliopitishwa na Programu;	kupitishwa na Programu
Kusaidia Wizara ya Fedha kukiimarisha kitengo cha Microfinance;	Wizara ya fedha imewezeshwa ili kukiimarisha Kitengo cha Microfinance kwa kununua vifaa mbali mbali vya kutendea kazi
Kununua vitendea kazi (Kompyuta) kwa kufanikisha utendaji kazi wa Kamati za Programu za Wilaya;	Vitendea kazi vya kufanikisha utendaji kazi kwa Kamati za Programu za Wilaya havikununuliwa kutokana na kuchelewa kupitishwa mpango wa manunuzi. Ununuzi huu unaratibiwa na Ofisi Kuu Arusha
Kuratibu Kazi za wadau wanaotekeleza Programu	Programu imeratibu na kusimamia utekelezaji wa shughuli mbali mbali za programu
Gharama Mwaka 2015/2016: Programu inatarajia kupata Tsh. 60,000,000 kutoka SMZ na Tsh. 4,458,500,000 kutoka IFAD/AfDB	
MALENGO KWA MWAKA 2015/2016	
<ul style="list-style-type: none"> • Kukarabati kilomita 100 za barabara za mashambani (feeder roads) kwa kiwango cha kifusi; • Kujenga masoko matatu yenye vyumba vya baridi; • Kufanya ununuzi na ufungaji wa mitambo miwili ya kuzalishia barafu; • Kutoa mafunzo kwa vitendo kwa wakulima na wasindikaji (vikundi 100 na mmoja mmoja 2,150); • Kuchangia kwa asilimia 75 ununuzi wa vifaa vya usarifu wa mazao; • Kuwawezesha watoa huduma na kuwaunganisha na masoko wazalishaji wadogo wadogo 2,500; • Kuwawezesha watoa huduma kuzijengea uwezo asasi ndogo ndogo za kifedha vijijini kwa mujibu wa matokeo ya utafiti wa mahitaji ya mafunzo; • Kukiimarisha kitengo cha Microfinance cha Ofisi ya Rais Fedha, Uchumi na Mipango ya Maendeleo na kuisaidia Idara ya Ushirika; • Kuratibu kazi za wadau wanaotekeleza Programu. 	

Kiambatisho Nam 6. MRADI WA USARIFU WA MAZAO YA KILIMO (AGRO- PROCESSING)

Maelezo ya Mradi: Mradi huu ulitarajiwa kuwa ni wa miaka mitatu kuanzia Julai 2010/Juni 2013.

Gharama/Wachangiaji. KOICA: US \$ 2.300 milioni (ambazo ni msaada) SMZ TSh 600 milioni. Hata hivyo kutokana na sababu zilizo nje ya uwezo wetu, wahisani wameshindwa kumalizia ujenzi wa Kituo cha Mafunzo ya Usarifu wa Mazao huko Kizimbani ikiwa ni hatua za mwisho za utekelezaji wa Mradi huo. Hivyo, hivi sasa Wizara inaendelea na ujenzi wa Kituo hicho kwa kutumia fedha za msaada (**budget support**) zilizotolewa na KOICA pamoja na Bajeti ya Serikali. Vilevile, Wizara inaendelea kutafuta wafadhili wengine ili kukamilisha ujenzi huo.

Lengo kuu: Kujenga uwezo wa wakulima juu ya usarifu wa mazao na ujasiriamali pamoja na kutoa huduma za udhibiti wa ubora kwa bidhaa zinazozalishwa kwa lengo la kuongeza ajira na kipato kwa wazalishaji.

Gharama kwa mwaka 2014/2015: Kwa mwaka 2014/2015 Programu iliombewa Tsh. 100,000,000 kutoka SMZ, Hadi kufikia Aprili, 2015 fedha zilizopatikana kutoka Serikalini ni Tsh. 32,000,000.

UTEKELEZAJI 2014/2015:

- Kazi ya uungaji wa umeme inaendelea kutekelezwa
- Kutia milango, madirisha ya aluminium pamoja na kuweka grills.
- Kuweka sakafu katika vyumba viwili vya jengo hilo
- Kufanya tathmini ya Jengo ili kujua thamani ya kazi iliofanywa na iliobakia
- Kazi nyengine zilizopangwa hazikuweza kutekelezwa kutokana na ukosefu wa fedha.
- Kazi ya utiaji milango na madirisha ya aluminium, kuweka grills na kutia waya na sakafu katika vyumba imekamilika.

N.B: Mradi huu unatarajia kuingiziwa Tsh. 400,000,000 kutoka SMZ ili kukamilisha ujenzi wake

Kiambatisho. Nam 7. Programu ya Kuendeleza Sekta za Mifugo (ASDP-L)

MWAKA ULIOANZA: Programu ilianza mwezi Juni ya mwaka wa fedha 2006/2007

Gharama Mwaka 2014/2015:	
Kwa mwaka 2014/2015 Programu iliombewa Tsh. 30, 000,000 kutoka SMZ, na Tsh. 346,886,000 kutoka IFAD. Hadi kufikia Aprili, 2015 fedha zilizopatikana kutoka Serikalini ni Tsh. 30,000,000 na hakukuwa na fedha zilizopatikana kutoka IFAD	
Malengo 2014/2015	Utekelezaji
Kendeleza kuvipa taaluma za ukulima/ufugaji bora kwa vikundi 300 vya skuli za wakulima/ wafugaji;	Taaluma za ukulima/ufugaji bora kwa vikundi 300 vya skuli za wakulima/ wafugaji hazikutolewa kutokana na kutokupatikana kwa fedha;
Kununua dozi 900 za chanjo ya maradhi ya vibuma (ECF)	Dozi 900 za chanjo ya maradhi ya vibuma (ECF) hazikununuliwa kutokana na kutokupatikana kwa fedha
Kununua mashine tatu za kutotolea vifaranga;	Mashine tatu za kutotolea vifaranga hazikununuliwa kutokana na kutokupatikana kwa fedha
Kuendeleza kutayarisha vipindi kwa njia ya video kuhusu utekelezaji na mafanikio ya skuli za wakulima / wafugaji	Vipindi kwa njia ya video kuhusu utekelezaji na mafanikio ya skuli za wakulima/ wafugaji havikutayarishwa kutokana na kutokupatikana kwa fedha
Kufanya shughuli za ufuatiliaji na tathmini kwa kazi za Programu pamoja na skuli za wakulima / wafugaji.	Ufuatiliaji wa shughuli ya skuli za wakulima zilifanywa kwa madhumuni ya kutathmini maendeleo, mafanikio na matatizo yanayowakabili wakulima/ wafugaji na kutoa ushauri.
Kufanya ukaguzi shughuli na kazi za Programu	Ukaguzi wa shughuli na kazi za Programu unaendelea.
NB. Kwa mwaka wa fedha 2014/2015, programu haikuweza kufanikisha utekelezaji wa malengoyaliyowekwa kutokana na kumalizika kwa muda wa utekelezaji wa programu hii. Aidha, programu imeengezewa muda wa utekelezaji hadi mwezi wa Machi, 2017.	
Gharama Mwaka 2015/2016: Programu inatarajia kupata Tsh. 300,000,000 kutoka SMZ na Tsh. 3,344,576,000 kutoka IFAD	
Malengo kwa Mwaka 2015/2016	
<ul style="list-style-type: none"> Kununua mashine 3 za kutotolea vifaranga na mashine 5 za kusarifu maziwa kwa ajili ya wafugaji; 	

- Kuendelea kutoa taaluma za kilimo na ufugaji bora kwa vikundi 300 kwa awamu ya nne;
- Kuendelea kutoa taaluma za kilimo na mifugo kwa vikundi 180 kwa awamu ya tatu.
- Kuwapatia mafunzo msasa ya siku 10 watoa huduma za msingi 40 za mifugo;
- Kutoa mafunzo kwa wawezeshaji kuhusu uvunaji wa maji ya mvua, kilimo mseto na uhifadhi wa malisho ya ng'ombe;
- Kufanya utafiti, ufuatiliaji na tathmini wa athari za utekelezaji wa programu;
- Kutayarisha vipindi kwa njia ya video kuhusu utekelezaji na mafanikio ya skuli za wakulima; na
- Kuandaa mapendekezo ya kuendelea na kazi za Programu kwa awamu ya pili.

Kiambatisho. Nam 8 Mradi wa Uimarishaji Mikarafuu

Lengo kuu: Kuongeza pato la mkulima na taifa kwa ujumla.

Malengo mahususi:

- Kuimarisha zao la karafuu kwa kuotesha miche bora
- Kupanda upya mashamba ya mikarafuu
- Kutoa elimu na kufanya utafiti.

Gharama Mwaka 2014/2015:	
Kwa mwaka 2014/2015 Programu iliombewa Sh. 300, 000,000 kutoka SMZ. Hadi kufikia Aprili, 2015 fedha zilizopatikana ni 72,460,000	
Malengo 2014/2015	Utekelezaji
Kuotesha miche 1,000,000 ya mikarafuu	Jumla ya Miche 692,372 ya mikarafuu (Unguja 317,530 na Pemba 374,842) imezalishwa katika vitalu vya Serikali kati ya miche hiyo miche 438,200 ni miche itakayotolewa na kupandwa kwa msimu wa masika 2015.
Kutengeneza mabanda manne ya kudumu ya kuoteshea miche	Ujenzi wa mabanda ya kudumu ya kuoteshea miche pamoja na ukarabati wa mabanda ya miche katika vitalu vya Konde, Chanjaani na Kigope Pemba na ukarabati wa kitalu cha Selem na Mwanakombo kwa Unguja umefanyika. Aidha, hodhi la kuhifadhi maji kwa ajili ya uoteshaji miche limejengwa katika kitalu cha Konde
Kutoa elimu ya kilimo cha mikarafuu	Tathmini ya mikarafuu kwa ajili ya kujua kiwango cha miche ya mikarafuu iliyoweza kustawi kwa mwaka 2013/2014 imefanyika na kukusanya taarifa zote muhimu katika Wilaya za Magharibi, Kaskazini 'A' na 'B' kwa Unguja na Wilaya ya Wete, Micheweni, Mkoani na Chake Chake kwa Pemba, ripoti ya tathmini hiyo inaendelea kutayarishwa.
Kufanya tathmini ya miche iliyoota baada ya kutolewa kwa wakulima.	Elimu kwa njia ya warsha ya uhamisishaji wa mbinu bora za utunzaji na uzalishaji wa zao la karafuu imetolewa katika Wilaya 8 kwa Unguja (Kaskazini 'A' na 'B', Magharibi, na Kati) na Pemba ni (Wete, Micheweni, Chake chake na Mkoani). Jumla ya wakulima 30 walishiriki katika kila Wilaya.
Kuotesha miche ya mikarafuu kwa kutumia mabotea	Jumla ya mabotea 156,452 kutoka kwa wananchi yamenunuliwa Unguja 53,552 na Pemba 102,900 miche hiyo imepelekwa katika nasari za Serikali kwa ajili ya kuitunza

	na kuilea. Aidha, kilo 1,867 za polythene zenye ukubwa wa nchi '7' zimenunuliwa kutoka kwa kampuni ya ADVENT COMMODITIES LTD – Dar Es Salaam
--	--

Gharama Mwaka 2015/2016: inatarajia kupata Shilingi 360,000,000 kutoka SMZ

Malengo ya mwaka 2015/2016

- Kuzalisha miche 1,000,000 ya mikarafuu na kuigawa kwa wakulima bila ya malipo;
- Kuendelea na ujenzi na matengenezo ya mabanda ya kuoteshea miche katika vitalu vya Selem, Machui, Mwanakombo kwa Unguja na Weni, Mkatamaini na Chanjaani kwa Pemba;
- Kuendeleza tathmini ya miche ya mikarafuu iliopandwa na kumea katika msimu uliopita;
- Kutoa Elimu ya utunzaji wa mikarafuu kwa wakulima 350 katika Wilaya saba za Unguja na Pemba na kuanzisha mashamba darasa;
- Kuhamasisha upandaji wa mikarafuu katika Wilaya saba za Unguja na Pemba (Upandaji wa Mikarafuu Kitaiifa, Vipindi vinane vya redio na TV, na mikutano 8 ya wadau);
- Kupima na kuchora ramani za mashamba 100 ya mikarafuu pamoja na kuyasafisha.

Kiambatisho. Nam 9 - Mradi wa Hifadhi ya Misitu ya Asili (HIMA)

Lengo kuu: Kupunguza Hewa ukaa kutokana na ukataji wa miti ovyo na uharibifu wa misitu.

Gharama Mwaka 2014/2015: Programu iliombewa Tsh 84,000,000 kutoka Serikali ya Norway. Hadi kufikia Aprili, 2015 fedha zilizopatikana ni Tsh 84,000,000 kutoka Serikali ya Norway.	
Malengo 2014/2015	Utekelezaji
Kuzijengea uwezo Kamati 29 za Mipango ya Usimamizi wa Rasilimali za Misitu ya Jamii	Jumla ya kamati 45 za Uhifadhi Unguja na Pemba zimejengewa uwezo katika uandishi wa ripoti na ufuatiliaji, mafunzo hayo yalifanyika kwa kufuata muongozo wa Mfumo wa ufuatiliaji uliotayarishwa.
Kuelimisha jamii kuhusu MKUHUMI	Mikutano miwili imefanyika Unguja 1 na Pemba 1, mikutano hiyo imeshirikisha wenyeviti na makatibu wa kamati pamoja na jumuiya zinazoshughulikia uhamasishaji wa uhifadhi
Kupanda miche ya misitu hekta 200	Mikutano saba ya kuhamasisha jamii kupanda miti ya misitu ya asili imefanyika katika Wilaya ya Kusini, Kati na Kaskazini 'B' kwa Unguja na Mkoani, Chake Chake, Wete na Micheweni
Kufanya tathmini ya hewa ukaa na tathmini ya matumizi ya gesi ya kupikia (LPG)	Taaluma na ufuatiliaji wa mbinu mbadala za majiko sanifu, vitalu binafsi na ufugaji wa nyuki imetolewa kwa wanajamii wa maeneo ya mradi
Kuelimisha wakulima wa vitalu binafsi 22 Unguja na Pemba	<ul style="list-style-type: none">• Muongozo wa kufundishia wakulima wa vitalu binafsi ili waweze kuotesha miche bora umetayarishwa na unafanyiwa kazi.• Mradi huu umemaliza na tathmini ya utekelezaji wa kazi za Mradi inaendelea.
N.B: Mradi huu umemaliza muda wake	
MALENGO 2015/2016	
<ul style="list-style-type: none">• Kutayarisha mpango wa kuongeza maeneo ya uhifadhi ya wanajamii;• Kutoa gesi ya kupikia bila ya malipo kwa kaya 4000 (Unguja 2000 na Pemba 2000) na kuelimisha matumizi salama ya gesi;• Kufanya Tathmini ya Hewa ukaa (Carbon dioxide)na kutayarisha utaratibu wa malipo ya hewa ukaa;• Kutoa elimu ya MKUHUMI kwa wadau 3000 wa taasisi za Misitu na Mazingira;• Kutengeneza Tovuti itakayohusiana na Masuala ya MKUHUMI.	

Kiambatisho. Nam 10 Programu ya Uhakika wa Chakula na Lishe

Programu: hii ni ya miaka kumi na mitano na imeanza 2009

Gharama : USD 15 Milioni, Wachangiji: SMZ, naUSAID

Lengo kuu la Programu: Kuchangia katika hatua za kitaifa za kupunguza umaskini wa chakula na kipato kukabiliana na hali ya kutokuwa na uhakika wa chakula na lishe katika ngazi za Taifa, jamii na kaya na kushajiisha ushiriki wa jamii katika hatua za kujiongezea kipato.

Gharama Mwaka 2014/2015: Programu iliombewa Tsh. 64,800,000 kutoka USAID, hadi kufikia Aprili, 2015 fedha zilizopatikana kutoka USAID ni Tsh. 43,800,000

Utekelezaji 2014/2015

- Makabrasha ya mawasiliano juu ya masuala ya lishe (Social Behavioral Communication Change – Kit) yamekamiliwa na yapo katika hatua ya uchapishaji, kazi inaendelea.
- Makala 1970 za Kijarida cha Lishe juu ya njia sahihi za unyonyeshaji wa maziwa ya mama na nakala 2000 za kijarida juu ya aina za vyakula bora vya asili kwa watoto vimechapishwa na kusambazwa katika Shehia za Wilaya za Kaskazini A, Micheweni na Chake Chake. Matayarisho ya vipindi vya redio yanaendelea.
- Mashamba 55 ya mfano (Demonstration plots) juu ya kilimo cha mboga yameanzishwa katika Shehia 24 sambamba na mafunzo juu la kilimo hicho na matumizi sahihi ya vyakula vya aina ya mboga yametolewa kwa wanajamii. lengo la mafunzo ni kuwawezesha wananchi kuzalisha mazao hayo na kuongeza matumizi ya mboga katika kaya zilizo maskini. Kaya 55 zenye wanafamilia 2016 zimefaidika na mafunzo hayo.
- Jumla ya vikundi 161 vya mama kwa mama na baba kwa baba (mother-to-mother and father-to-father support groups) vimeanzishwa na kupatiwa mafunzo juu ya masuala ya lishe bora kwa mama wajawazito, mama wanaonyonyesha na watoto walio chini ya umri wa miaka miwili na unyonyeshaji wa maziwa ya mama pekee. Wanajamii 1,444 (wanaume 207 na wanawake 1237) wamefaidika na mafunzo haya.
- Mafunzo kwa Maofisa wa Afya Wauguzi 92 kutoka katika vituo vya afya 13 vya wilaya ya Kaskazini A, Micheweni 17 na Chakechake 12 yamefanyika.
- Kamati 24 za Uhakika wa chakula na Lishe zimeanzishwa, 12 kutoka wilaya ya Kaskazini A, 6 Wilaya ya Chake Chake na 6 kutoka Wilaya ya Micheweni. Na kupatiwa mafunzo juu ya kuzuia Upungufu wa Damu kwa Wajawazito na Wanaonyonyesha

pia na Udumavu kwa watoto wenye umri chini ya miaka miwili.

Gharama kwa Mwaka 2015/2016: N.B: Programu hii imehamishiwa katika utekelezaji wa kazi za kawaida na inatarajiwa kupata fedha za **O.C Aidha**, kwa upande wa muhisani inatarjia kupata Tsh. 136,108,350 kutoka USAID

Malengo Mwaka 2015/2016

- Kutekeleza Mkakati wa Mawasiliano juu ya Mabadiliko ya Tabia (Social Behavioral Communication Change - Kit):
- Kuanzisha kamati za uhakika wa chakula katika Shehia 94 za Wilaya za Kaskazini A, Chakechake na Micheweni
- Kuanzisha vipindi vya radio na kutoa machapisho juu ya masuala ya lishe kwa jamii.
- Kuanzisha vikundi 470 vya kina mama/kina baba (mother to mother/father to father support groups) na kupatiwa mafunzo juu ya lishe bora katika shehia 94 za Wilaya 3.
- Kushajiisha na kusaidia uanzishwaji wa bustani za nyumbani katika shehia 94 za Wilaya za Kaskazini A, Chake Chake na Micheweni;
- Kuandaa mafunzo kwa wafanyakazi wa afya, 86 kutoka wodi ya wazazi na kutoka PHCUs kwa vituo Unguja na Pemba

Kiambatisho Nam 11: Mradi wa ujenzi wa miundombinu ya umwagiliaji maji kupitia mkopo wa EXIM BANK ya Korea.

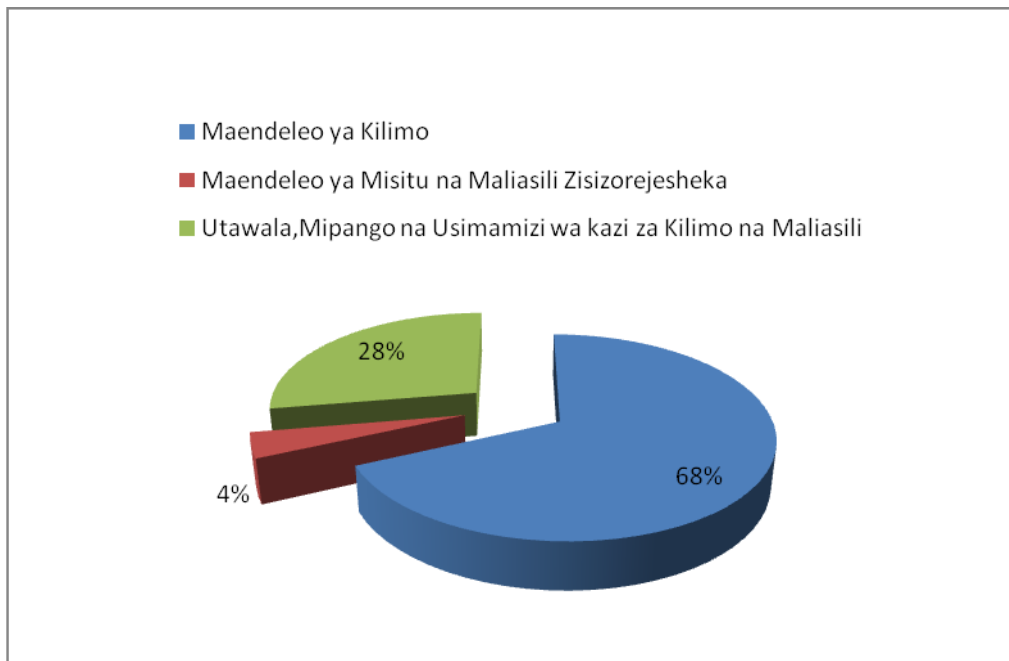
MWAKA ULIOANZA: 2014

Gharama Mwaka 2014/2015:	
Kwa mwaka 2014/2015 Programu iliombewa Tsh. 60,000,000 kutoka SMZ, na Tsh. 4,108,000,000 kutoka EXIM Bank ya Korea. Hadi kufikia April, 2015 fedha zilizopatikana ni TSh 1,254,288,990 kutoka Korea EXIM Bank.	
MALENGO	UTEKELEZAJI HALISI
Uajiri wa wafanyakazi	Wataalam 11 kutoka Korea na Saba wazalendo wameajiriwa kwa nyakati tofauti.
Kupitia na kuifanyia marekebisho "Feasibility study"	"Feasibility study" imepitwa na imefanyiwa marekebisho makubwa
Kukusanya tarifa na kuyapima maeneo	Taaifa ambazo zimekusanywa ni: <ul style="list-style-type: none"> - Taaifa za hali ya hewa - Taaifa za wingi wa maji - Upimaji wa ardhi - Taaifa za upimaji
Kusanifu Mabwawa	- Mabwawa manne (Kinyasini, Chaani, Makwararani na Mlemele) tayari yameshasanifiwa na michoro yake iko tayari.
Uchunguzi wa maji ya visima katika Bonde la Cheju	- Kazi ya uchunguzi wa maji ya kumwagilia imefanyika kwa kuchunguza visima vinne vililoko Cheju Kusini (ladha na wingi wa maji ni mzuri) - Pia visima vyengine vinne vimechimbwa Cheju Kusini kwa uchunguzi wa ubora na wingi wa maji.
Utayarishaji wa Zabuni	Matayarisho ya Zabuni kwa ajili ya kupata mkandarasi wa kujenga miundombinu yamekamiliika (Request for Proposal).
Gharama Mwaka 2015/2016: Programu inatarajia kupata Tsh. 250,000,000 kutoka SMZ na Tsh. 40,503,900,000 kupitia mkopo wa EXIM Bank ya Korea	
MALENGO KWA MWAKA 2015/2016	
Kujenga miundombinu ya umwagiliaji maji katika eneo la hekta 470.	

Kiambatisho Nam 12: Muelekeo wa Programu ya PBB na Mpango wa Matumizi 2015/2016

JINA LA PROGRAMU	DHUMUNI LA PROGRAMU	MKUZA II: LENGU	MPANGO WA MATUMIZI
1.Maendeleo ya Kilimo		1. Kuendeleza mpango endelevu wa kupunguza umasikini.	32,888,154,000
	Kuengeza uzalishaji na kupunguza uagizaji wa chakula kutoka nje	2. Kupunguza umasikini wa kipato na kuendeleza uhakika wa chakula	
		3. Kuimarisha hali ya lische kwa watoto na kina mama , kwa kutoa kipaumbele kwa makundi hatarishi	
2. Maendeleo ya Misitu na Maliasili Zisizorejesheka	Kuimarisha matumizi endelevu ya maliasili	1. Kuwepo kwa taasisi binafsi hai za kukuza uchumi	1,958,236,000
		2. Kupunguza umaskini wa kipato na kuwepo kwa uhahika wa chakula na lische	
3.Utawala,Mipango na Usimamizi wa kazi za Kilimo na Maliasili	Kusaidia utendaji bora wa Wizara	1. Kuweka mazingira bora kwa wafanyakazi	13,327,910,000
JUMLA KUU			48,174,300,000

MCHORO 1: ASILIMIA YA MGAWANYO WA FEDHA KATIKA PROGRAMU ZA WIZARA YA KILIMO NA MALIASILI KWA MWAKA 2015/2016

Kiambatanisho Nam 13: PROGRAMU NA MGAO WA FEDHA KATIKA BAJETI YA PBB KWA MWAKA 2015/2016

PROGRAMU	PROGRAMU NDOGO	IDARA HUSIKA	FEDHA ZILIZOTENGWA KWA MISHAHARA NA MATUMIZI MENGINEYO	FEDHA ZILIZOTENGWA MIRADI
2001: Maendeleo ya Kilimo	200101: Maendeleo ya Umwagiliaji Maji	Idara ya Umwagiliaji maji	680,660,000	25,498,742,000
	200102: Utafiti na Mafunzo ya Kilimo	Taasisi ya Utafiti na Chuo cha Kilimo cha Kizimbani	2,291,426,000	200,000,000
	200103: Maendeleo ya Huduma za Kilimo na uhakika wa chakula na lishe	Idara ya Kilimo na Idara ya Uhakika wa Chakula na Lishe	4,217,326,000	
JUMLA NDOGO	Programu itatumia jumla ya TSh. 32,888,154,000 (TSh. 4,397,812,000.00 Mishahara na TSh. 28,490,342,000 kwa kazi za Kawaida na utekelezaji wa miradi ya maendeleo)			
2002: Maendeleo ya Rasilimali za Misitu na Maliasili Zisizorejesheka	200201: Programu ndogo ya Maendeleo ya uhifadhi wa rasilimali za misitu na maliasili	Idara ya Misitu na Maliasili Zisizorejesheka	1,622,182,000	3,007,000,000
	200202: Programu ndogo ya uhifadhi na usimamizi kwa Maliasili Zisizorejesheka	Idara ya Misitu na Maliasili Zisizorejesheka	36,054,000	
JUMLA NDOGO	Programu itatumia jumla ya TSh. 1,958,236,000 (TSh. 1,421,436,000 Mishahara na 536,800,000 kwa kazi za Kawaida na utekelezaji wa miradi ya maendeleo)			
2003: Utawala , Mipango na	200301: Uratibu wa kazi za Mipango na Utafiti	Idara ya Utafiti, Sera na Mipango	381,010,000	8,984,458,000

Usimamizi wa kazi za Kilimo na Maliasili				
	200302: Utawala Kiujumla	Idara ya Utumishi na Uendeshaji	1,561,042,000	
	200303: Afisi Kuu Pemba	Ofisi kuu Pemba	2,401,400,000	
JUMLA NDOGO	Programu itatumia jumla ya TSh. 13,327,910,000 (TSh. 2,902,152,000 Mishahara na TSh 10,425,758,000 kwa kazi za kawaida).			
JUMLA KUU	TSh. 48,174,300,000(TSh. 8,721,400,000.00 Mishahara na TSh. 39,452,900,000kwa kazi za kawaida na Miradi ya maendeleo)			

Kiambatisho Nam 14: Muelekeo wa Makadirio ya Matumizi ya Programu 2015/2016

PROGRAMU	JUMLA	MATUMIZI YA KAWAIDA	RUZUKU	KAZI ZA MAENDELEO	WASHIRIKI WA MAENDELEO		
					MCHANGO WA SMZ	MKOPO	MISAADA
1. Maendeleo ya kilimo	32,888,154,000	6,193,812,000	995,600,000	25,698,742,000	560,000,000	25,138,742,000	
2. Maendeleo ya Misitu na Maliasili Zisizorejesheka	1,958,236,000	1,658,236,000		300,000,000	300,000,000		
3. Mipango na Usimamizi wa Shughuli za Kilimo na Maliasili	13,327,910,000	4,343,452,000		8,984,458,000	800,000,000	6,574,623,000	1,609,835,000
JUMLA	48,174,300,000	12,195,500,000	995,600,000	34,983,200,000	1,660,000,000	31,713,365,000	1,609,835,000

Kiambatisho Nam.15 Muelekeo wa Makadirio ya Matumizi, 2015/2016

JINA LA PROGRAMU	JINA LA MRADI	JUMLA (SMZ NA WASHIRIKA WA MAENDELEO)	CHANZO CHA FEDHA (SMZ)	FEDHA ZA WASHIRIKA WA MAENDELEO	
				MKOPO	MSAADA
1. Maendeleo ya Kilimo	Program ya U/Maji	25,498,742,000	360,000,000	25,138,742,000	
	Program ya Utafiti wa Kilimo na Maliasili	200,000,000	200,000,000		
Jumla ya matumizi ya mirad		25,698,742,000	560,000,000	25,138,742,000	
2. Maendeleo ya Rasilimali za Misituni na Maliasili Zisizorejesheka	Kuimarisha Mikarafuu	300,000,000	300,000,000		
		300,000,000	300,000,000		
3. Mipango na Usimamizi wa shughuli za Kilimo na Maliasili	Mpango wa Ulimwengu Wa Kusaidia Kilimo na Uhakika Wa Chakula (GAFSP)	1,649,835,000	40,000,000		1,609,835,000
	Programu ya Miundombinu ya Soko, Kuongeza Thamani Za Bidhaa na Misaada ya Kifedha vijijini(MIVARF)	2,815,760,000	60,000,000	2,755,760,000	
	Programu ya kuendeleza sekta ya mifugo (ASDP_L)	4,118,863,000	300,000,000	3,818,863,000	
	Mradi wa Usarifu wa Mazao ya Kilimo	400,000,000	400,000,000		
Jumla ya matumizi ya mirad		8,984,458,000	800,000,000	6,574,623,000	1,609,835,000
JUMLA YA MIRADI YOTE		34,983,200,000	1,660,000,000	31,713,365,000	1,609,835,000